

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

zo 17. apríla 2018 *

„Nesplnenie povinnosti členským štátom – Životné prostredie – Smernica 92/43/EHS – Ochrana prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín – Článok 6 ods. 1 a 3 – Článok 12 ods. 1 – Smernica 2009/147/ES – Ochrana voľne žijúceho vtáctva – Články 4 a 5 – Lokalita Natura 2000 „Puszcza Białowieska“ – Zmena plánu lesného hospodárenia – Zvýšenie objemu dobývateľného dreva – Plán alebo projekt, ktorý síce nie je priamo potrebný pre správu lokality, ale môže túto lokalitu významne ovplyvniť – Primerané posudzovanie vplyvov na životné prostredie – Nepriaznivý vplyv na integritu lokality – Účinné vykonanie ochranných opatrení – Účinky na miesta na rozmnožovanie alebo miesta na oddych chránených druhov“

Vo veci C-441/17,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 258 ZFEÚ, podaná 20 júla 2017,

Európska komisia, v zastúpení: C. Hermes, H. Krämer, K. Herrmann a E. Kružíková, splnomocnení zástupcovia,

žalobkyňa,

proti

Poľskej republike, v zastúpení: J. Szyszko, minister životného prostredia, B. Majczyna a D. Krawczyk, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci K. Tomaszewski, expert,

žalovanej,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda A. Tizzano, predsedovia komôr M. Ilešič, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, J. Malenovský a E. Levits, sudcovia A. Borg Barthet, J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev, S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos a E. Regan (spravodajca),

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: M. Aleksejev, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 12. decembra 2017,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 20. februára 2018,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: poľština.

Rozsudok

- 1 Európska komisia svojou žalobou navrhuje, aby Súdny dvor určil, že Poľská republika si tým, že
 - schválila prílohu k plánu obhospodarovania lesov pre lesnú oblasť Białowieża bez uistenia sa, že táto príloha nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu lokality európskeho významu (ďalej len „LEV“) a osobitného chráneného územia (ďalej len „OCHÚ“) PLC200004 Puszcza Białowieška (ďalej len „lokalita Natura 2000 Puszcza Białowieška“, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 3 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 1992, s. 7; Mim. vyd. 15/002, s. 102), zmenenej smernicou Rady 2013/17/EÚ z 13. mája 2013 (Ú. v. EÚ L 158, 2013, s. 193) (ďalej len „smernica „o biotopoch““),
 - nezavedla potrebné ochranné opatrenia, ktoré zodpovedajú ekologickým požiadavkám typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a druhov uvedených v prílohe II smernice o „biotopoch“, ako aj vtákov uvedených v prílohe I smernice „o vtáctve“ a pravidelne sa vyskytujúcich druhov sťahovavých vtákov neuvedených v tejto prílohe, pre ktoré boli označené LEV a OCHÚ tvoriace sústavu Natura 2000 Puszcza Białowieška, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 1 smernice „o biotopoch“, ako aj článku 4 ods. 1 a 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 2010, s. 7), zmenenej smernicou 2013/17 (ďalej len „smernica „o vtáctve““),
 - nezabezpečila vysokú úroveň ochrany saproxylických chrobákov, to znamená krasoňa (*Buprestis splendens*), plocháča červeného (*Cucujus cinnaberinus*), pralesníka oranžovošitého (*Phryganophilus ruficollis*) a *Pytho kolwensis* uvedených v prílohe IV tejto smernice, teda nezakázala ich úmyselné zabíjanie alebo rušenie a poškodzovanie alebo ničenie ich miest na rozmnožovanie v lesnej oblasti Białowieża, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 12 ods. 1 písm. a) a d) smernice „o biotopoch“, a
 - nezabezpečila ochranu druhov vtákov uvedených v článku 1 tejto smernice, najmä kuvička vrabčieho (*Glaucidium passerinum*), pôtika kapcavého (*Aegolius funereus*), ďatľa bielochrbtého (*Dendrocopos leucotos*) a ďatľa trojprstého (*Picoides tridactylus*), teda nezabezpečila, aby tieto druhy neboli zabíjané alebo rušené počas obdobia rozmnožovania a odchovu mláďat a aby ich hniezda či vajcia neboli úmyselne ničené, poškodzované alebo odstraňované v lesnej oblasti Białowieża, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 5 písm. b) a d) smernice „o vtáctve“.

I. Právny rámec

A. Smernica „o biotopoch“

- 2 Článok 1 smernice „o biotopoch“ stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

- a) *ochrana* znamená súbor opatrení vyžadovaných na zachovanie alebo obnovu prirodzených biotopov a populácií druhov divokej fauny a flóry v priaznivom stave, ako je definovaný v písm. e) a písm. i);
- ...
- c) *typy prirodzených biotopov európskeho významu* znamenajú tie, ktoré v rámci územia uvedeného v článku 2:
 - i) sú v nebezpečenstve vymiznutia ich prirodzeného charakteru

- alebo
- ii) majú malé územie, na ktorom sa prirodzene pohybujú v dôsledku regresie alebo preto, že ide o skutočne malé územia,
- alebo
- iii) predstavujú výnimočné príklady typických znakov jedného alebo viacerých z deviatich nasledujúcich biogeografických regiónov: alpský, atlantický, čiernomorský, boreálny, kontinentálny, makaronézsky, stredomorský, panónsky a stepný.

Takéto typy prirodzených biotopov sú uvedené alebo môžu byť uvedené v prílohe I;

- d) *prioritné typy prirodzených biotopov* znamenajú typy prirodzených biotopov, ktorým hrozí vymiznutie, ktoré existujú na území uvedenom v článku 2 a za zachovanie ktorých má spoločenstvo mimoriadnu zodpovednosť z hľadiska pomeru ich prirodzeného rozsahu, ktorý patrí do územia uvedeného v článku 2; tieto prioritné typy prirodzených biotopov sú v prílohe I označené hviezdíčkou (*);
- e) *stav ochrany prirodzeného biotopu* znamená súbor vplyvov pôsobiacich na prirodzený biotop a jeho typické druhy, ktoré môžu ovplyvniť jeho dlhodobé prirodzené rozdelenie, štruktúru a funkcie, ako aj dlhodobé prežitie jeho typických druhov v rámci územia uvedeného v článku 2.

Stav ochrany prirodzeného biotopu sa bude považovať za „priaznivý“, keď:

- jeho prirodzený rozsah a územie, ktoré pokrýva, zostávajú stabilné alebo sa zväčšujú
- a
- existuje špecifická štruktúra a funkcie, ktoré sú potrebné na jeho dlhodobé udržanie, a je pravdepodobné, že budú ďalej existovať v dohľadnom čase,
- a
- stav ochrany jeho typických druhov je priaznivý, ako je definované v bode i);

...

- g) *druh európskeho významu* znamená druh, ktorý je v rámci územia uvedeného v článku 2:
- i) ohrozený...
- alebo
- ii) zraniteľný, t. j. je pravdepodobné, že sa v blízkej budúcnosti presunú do ohrozenej kategórie, ak budú ďalej pôsobiť príčinné faktory,
- alebo
- iii) vzácny, t. j. s malými populáciami, ktoré nie sú v súčasnosti ohrozené alebo zraniteľné, ale podliehajú riziku. Tieto druhy sa nachádzajú na obmedzených geografických územiach alebo sa riedko vyskytujú na území väčšom,
- alebo
- iv) endemický a vyžadujúci mimoriadnu pozornosť z dôvodu špecifického charakteru ich prirodzeného biotopu a/alebo potenciálneho dosahu ich využívania na prirodzený biotop a/alebo potenciálneho dosahu ich využívania na stav ochrany.

Takéto druhy sú uvedené alebo môžu byť uvedené v prílohe II a/alebo prílohe IV alebo V;

- h) *prioritné druhy* znamenajú druhy uvedené v bod[e] g) i), za zachovanie ktorých má spoločnosť mimoriadnu zodpovednosť z hľadiska pomeru ich prirodzeného rozšírenia, ktoré patrí do územia uvedeného v článku 2; tieto typy prioritných druhov sú v prílohe II označené hviezdikou (*);
- i) *stav ochrany druhov* znamená súhrn vplyvov pôsobiacich na príslušné druhy, ktoré môžu ovplyvniť jeho dlhodobé rozdelenie a prebytok ich populácií [rozšírenie a veľkosť ich populácií – *neoficiálny preklad*] v rámci územia uvedeného v článku 2;

Stav ochrany sa bude považovať za „priaznivý“, keď:

- údaje o dynamike populácie príslušného druhu indikujú, že sa tento druh sám dlhodobo udržiava vo svojom prirodzenom biotope ako životaschopný komponent,

a

- územie prirodzeného pohybu tohto druhu sa ani nezmenšuje, ani sa pravdepodobne v dohľadnej budúcnosti nezmenší

a

- existuje a pravdepodobne bude ďalej existovať dostatočne veľký prirodzený biotop na dlhodobé udržanie ich populácií;

- j) *lokalita* znamená geograficky definované územie, ktorého rozsah je jednoznačne vymedzený;
- k) [LEV] lokalita s európskym významom znamená lokalitu, ktorá biogeografickom regiónu alebo regiónom, ku ktorým patrí, prispieva výrazne k udržiavaniu alebo obnoveniu priaznivého stavu ochrany typu prirodzeného biotopu uvedeného v prílohe I alebo druhov uvedených v prílohe II a môže tiež značne prispieť ku koherencii ekologickej sústavy Natura 2000, uvedenej v článku 3, a/alebo významne prispieva k zachovaniu biologickej rôznorodosti v rámci príslušného biogeografického regiónu alebo regiónov.

Pre druhy živočíchov, ktoré sa prirodzene pohybujú na rozsiahlych územiach, budú lokality európskeho významu zodpovedať tým lokalitám v rámci prirodzeného pohybu takýchto druhov, v ktorých pôsobia fyzikálne alebo biologické faktory dôležité pre ich život a reprodukciu;

- l) *osobitné chránené územie* znamená [LEV], označenú členskými štátmi štatutárnym, administratívnym a/alebo zmluvným aktom, kde sa uplatňujú ochranné opatrenia potrebné na zachovanie alebo obnovu prirodzených biotopov a/alebo populácií druhov, pre ktoré je lokalita vymedzená, v priaznivom stave ochrany;

...“

3 Článok 2 uvedenej smernice znie:

„1. Cieľom tejto smernice je prispievať k zabezpečeniu biologickej rôznorodosti prostredníctvom ochrany prirodzených biotopov divokej fauny a flóry na európskom území členských štátov, ktoré sú stranami zmluvy [biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín na území členských štátov, na ktorom sa uplatňuje Zmluva – *neoficiálny preklad*].

2. Navrhnu sa opatrenia prijaté podľa tejto smernice, aby sa zachovali v prirodzenom [v priaznivom – *neoficiálny preklad*] stave ochrany alebo do takéhoto stavu obnovili, prirodzené biotopy a druhy divokej fauny a flóry [a druhy voľne žijúcich živočíchov a rastlín – *neoficiálny preklad*] európskeho významu.

...

4 Článok 3 ods. 1 smernice „o biotopoch“ stanovuje:

„Vytvorí sa súvislá európska ekologická sústava osobitných chránených území pod názvom Natura 2000. Táto sústava, pozostávajúca z lokalít, v ktorých sa vyskytujú typy prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a prirodzené biotopy druhov uvedené v prílohe II, umožní udržanie typov prirodzených biotopov a biotopov druhov a v prípade potreby obnovenie priaznivého stavu ochrany v ich prirodzenom rozsahu.

Sústava Natura 2000 zahŕňa [OCHÚ] klasifikované členskými štátmi podľa smernice [Rady] 79/409/EHS [z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. ES L 103, 1979, s. 1; Mim. vyd. 15/001, s. 98)].“

5 Článok 4 smernice „o biotopoch“ stanovuje:

„1. Na základe kritérií stanovených v prílohe III (etapa 1) a príslušných vedeckých informácií každý členský štát navrhne zoznam lokalít uvádzajúci, ktoré typy prirodzených biotopov v prílohe I a ktoré druhy v prílohe II, ktoré sú udomácnené na jeho území, sa v týchto lokalitách nachádzajú. Pre druhy živočíchov, ktoré využívajú rozsiahle územia, tieto lokality zodpovedajú tým lokalitám v rámci prirodzeného areálu týchto druhov, kde sa nachádzajú fyzikálne alebo biologické faktory dôležité pre ich život a ich reprodukciu. Pre vodné živočíchov pohybujúce sa na rozsiahlom území budú takéto lokality navrhnuté iba v prípade, ak existuje jasne identifikovateľné územie, predstavujúce fyzikálne a biologické faktory dôležité pre ich život a reprodukciu. V prípade potreby členské štáty navrhnu úpravu zoznamu z hľadiska výsledkov dohľadu uvedených v článku 11.

Tento zoznam sa predloží Komisii do troch rokov od oznámenia tejto smernice, spolu s informáciami o každej lokalite. Tieto informácie obsahujú mapu lokality, jeho názov, lokalizáciu, rozsah a údaje, ktoré sú výsledkom uplatnenia kritérií uvedených v prílohe III (etapa 1), poskytnuté vo formáte vypracovanom Komisiou v súlade s postupom stanoveným v článku 21.

2. Na základe kritérií stanovených v prílohe III (etapa 2) a v rámci ktoréhokoľvek z deviatich biogeografických regiónov uvedených v článku 1 písm. c) bode iii) a tiež celého územia uvedeného v článku 2 ods. 1 zriadi Komisia po dohode s každým členským štátom návrh zoznamu [LEV], navrhnutých členskými štátmi, uvádzajúci tie lokality, v ktorých sa vyskytuje jeden alebo viac typov prioritných prirodzených biotopov alebo prioritných druhov.

...

Zoznam lokalít vybraných ako [LEV], identifikujúci tie lokality, ktoré predstavujú jeden alebo viac typov prirodzeného miesta výskytu alebo prioritné druhy prijme Komisia v súlade s postupom stanoveným v článku 21.

...

4. Po schválení [LEV] v súlade s postupom uvedeným v odseku 2 označí príslušný členský štát čo najskôr túto lokalitu ako osobitné chránené územie, najneskôr však do šiestich rokov, a vypracuje priority z hľadiska významu lokalít pre zachovanie v priaznivom stave alebo obnovenie do takéhoto stavu typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I alebo druhov uvedených v prílohe II a pre koherenciu sústavy Natura 2000 a z hľadiska rizika degradácie alebo deštrukcie, ktorým sú tieto lokality vystavené.

5. Len čo je lokalita zaradená do zoznamu podľa tretieho pododseku odseku 2, podlieha článku 6 ods. 2, ods. 3 a ods. 4.“

6 Podľa znenia článku 6 tejto smernice:

„1. Pre osobitn[é] chránené územia vytvoria členské štáty potrebné ochranné opatrenia obsahujúce v prípade potreby príslušné plány riadenia, osobitne navrhnuté pre dané lokality alebo začlenené do ďalších plánov rozvoja, a primerané štatutárne, administratívne alebo zmluvné opatrenia, ktoré zodpovedajú ekologickým požiadavkám typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a druhov uvedených v prílohe II, vyskytujúcich sa v týchto lokalitách.

...

3. Akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo nie je potrebný pre ňu, ale môže pravdepodobne významne ovplyvniť túto lokalitu, či už samotne, alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi, podlieha primeranému odhadu [posúdeniu – *neoficiálny preklad*] jeho dosahov na danú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality. Na základe výsledkov zhodnotenia dosahov na lokalitu a podľa ustanovení odseku 4 príslušné vnútroštátne orgány súhlasia s plánom alebo projektom iba po presvedčení sa, že nepriaznivo neovplyvní integritu príslušnej lokality, a v prípade potreby po získaní stanoviska verejnosti.

4. Ak sa aj napriek negatívne odhadu dosahov na lokalitu a pri neexistencii alternatívnych riešení plán alebo projekt musí realizovať z dôvodov vyššieho verejného záujmu, vrátane záujmov sociálnej a ekonomickej povahy, členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, že celková koherencia sústavy Natura 2000 bude ochránená. O prijatých kompenzačných opatreniach informuje Komisiu.

...“

7 Článok 7 uvedenej smernice stanovuje:

„Záväzky vyplývajúce z článku 6 ods. 2, 3 a 4 tejto smernice nahradia akékoľvek záväzky vyplývajúce z prvej vety článku 4 ods. 4 smernice [79/409], pokiaľ ide o územia klasifikované podľa článku 4 ods. 1 alebo podobne uznané podľa článku 4 ods. 2 uvedenej smernice, a to odo dňa vykonania tejto smernice alebo oznámenia [klasifikácie – *neoficiálny preklad*], alebo uznania členským štátom podľa smernice [79/409], ak je tento druhý dátum neskorší.“

8 Článok 12 ods. 1 smernice „o biotopoch“ stanovuje:

„1. Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia na vytvorenie systému prísnej ochrany živočíšnych druhov uvedených v prílohe IV písm. a) v prostredí ich prirodzeného pohybu a zakázu:

a) všetky formy úmyselného odchyťovania alebo usmrcovania vzoriek [jedincov – *neoficiálny preklad*] týchto druhov vo voľnej prírode;

...

d) poškodzovanie alebo ničenie miest na párenie alebo miest na oddych.“

9 Príloha I smernice „o biotopoch“, nazvaná „Typy prirodzených biotopov európskeho významu, ktorých ochrana vyžaduje vymedzenie osobitných chránených oblastí“ pod bodom 9 „(Sub)prírodná lesná vegetácia obsahujúca pôvodné druhy tvoriace lesy z vysokých stromov s typickým podrastom a spĺňajúce nasledujúce kritériá: vzácne alebo zvyškové a/alebo hostujúce druhy, o ktoré má Spoločenstvo záujem“ a pod názvom 91 „Lesy mierneho európskeho pásma“ uvádza subkontinentálne dubovo-hrabové lesy (dubovo-hrabové lesy *Galio-Carpinetum*, kód Natura 2000 9170), ako aj rašelinové lesy (kód Natura 2000 91D0) a zvyškové naplaveninové lesy s vrbami, topoľmi, olšami

a jaseňmi [zvýškové naplaveninové lesy *Alnus glutinosa* a *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), kód Natura 2000 91E0], pričom tieto dva posledné lesy sú osobitne označené za prioritné typy biotopov.

- 10 Príloha II tejto smernice, nazvaná „Druhy živočíchov a rastlín, o ktoré má Spoločenstvo záujem a ktorých ochrana vyžaduje označenie osobitných chránených území“ uvádza pod písmenom a) nazvanom „Živočích“ v časti „Bezstavovce“ zoznam druhov „Hmyzu“, medzi ktoré patria chrobáky boros schneiderov (*Boros Schneideri*) krasoň (*Buprestis splendens*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), pižmovec hnedý (*Osmoderma eremita*) a pralesník oranžovošitý (*Phryganophilus ruficollis*), so spresnením, že tieto dva druhy sú prioritné, ako aj *Pytho kolwensis* a drevník ryhovaný (*Rhysodes sulcatus*).
- 11 Príloha IV uvedenej smernice, nazvaná „Živočíšne a rastlinné druhy, o ktoré má Spoločenstvo záujem a ktoré vyžadujú prísnu ochranu“, uvádza pod písmenom a) nazvanom „Živočích“ v časti „Bezstavovce“ zoznam druhov „Hmyzu“, medzi ktoré patria chrobáky uvedené v predchádzajúcom bode, s výnimkou borosa schneiderovho a drevníka ryhovaného.

B. Smernica „o vtáctve“

- 12 Článok 1 smernice „o vtáctve“ stanovuje:

„1. Táto smernica sa vzťahuje na ochranu všetkých druhov voľne žijúceho vtáctva prirodzene sa vyskytujúceho na európskom území členských štátov, na ktoré sa uplatňuje zmluva. Zahŕňa ochranu, starostlivosť a kontrolu týchto druhov a stanovuje pravidlá ich využívania.

2. Uplatňuje sa na vtáky, ich vajcia, hniezda a ich biotopy.“

- 13 Článok 4 tejto smernice stanovuje:

„1. Druhy uvedené v prílohe I sú predmetom zvláštnych opatrení týkajúcich sa ochrany ich biotopov, aby sa zabezpečilo ich prežitie a rozmnožovanie v areáli ich rozšírenia.

V tejto súvislosti sa venuje pozornosť:

- a) druhom, ktorým hrozí vyhynutie;
- b) druhom citlivým na špecifické zmeny biotopov;
- c) druhom, ktoré sú považované za vzácne vzhľadom na svoju malú početnosť alebo obmedzené rozšírenie v danej oblasti;
- d) iným druhom, ktoré vyžadujú zvláštnu pozornosť z dôvodov špecifického charakteru ich biotopov.

Ako podklady na vyhodnotenie sa berú do úvahy trendy a kolísanie početnosti populácií.

Členské štáty klasifikujú najmä podľa počtu a veľkosti najvhodnejšie územia ako [OCHÚ] na zachovanie týchto druhov, berúc do úvahy požiadavky na ochranu týchto druhov v geografických oblastiach mora a pevniny, kde sa uplatňuje táto smernica.

2. Členské štáty prijímajú podobné opatrenia pre pravidelne sa vyskytujúce sťahovavé druhy, ktoré nie sú uvedené v prílohe I, berúc do úvahy potrebu ich ochrany v geografických oblastiach mora a pevniny, kde sa uplatňuje táto smernica, čo sa týka oblastí ich hniezdenia, preperovania a zimovania a miest odpočinku na ich migračných trasách...

...

4. Čo sa týka ochrany oblastí uvedených vyššie v odsekoch 1 a 2, členské štáty prijímú vhodné opatrenia, aby zabránili znečisteniu alebo poškodzovaniu biotopov alebo akýmkoľvek rušivým vplyvom pôsobiacim na vtáctvo, pokiaľ by boli vážne vzhľadom na ciele tohto článku. ...“

14 Článok 5 uvedenej smernice stanovuje:

„Bez toho, aby boli dotknuté články 7 a 9, členské štáty prijímú opatrenia nevyhnutné na vytvorenie všeobecného systému ochrany všetkých druhov vtáctva uvedených v článku 1, zakazujúce najmä:

...

b) úmyselné ničenie alebo poškodzovanie ich hniezd a vajec alebo odstraňovanie ich hniezd;

...

d) úmyselné rušenie týchto vtákov, hlavne počas obdobia hniezdenia a výchovy mláďat, pokiaľ by rušenie bolo značné vzhľadom na ciele tejto smernice;

...“

15 Medzi rôznymi druhmi uvedenými v prílohe I smernice „o vtáctve“ sa nachádzajú včelár lesný (*Pernis apivorus*), kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*), pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*), ďateľ bieločrptý (*Dendrocopos leucotos*), ďateľ trojprstý, muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*) a muchárik bieločrptý (*Ficedula albicollis*).

II. Skutkové okolnosti

16 Komisia svojím rozhodnutím 2008/25/ES z 13. novembra 2007, ktorým sa podľa smernice [„o biotopoch“] prijíma zoznam lokalít európskeho významu v kontinentálnej biogeografickej oblasti (Ú. v. EÚ L 12, 2008, s. 383), schválila na základe návrhu členských štátov označenie lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska v súlade s článkom 4 ods. 2 tretím pododsekom smernice „o biotopoch“ ako LEV, z dôvodu výskytu prirodzených biotopov a biotopov určitých druhov zvierat, pričom táto lokalita musí byť následne označená dotknutým členským štátom za osobitné chránené územie podľa článku 4 ods. 4 a článku 6 ods. 1 tejto smernice. Táto lokalita, ktorá bola vytvorená na ochranu desiatich typov prirodzených biotopov a 55 rastlinných a živočíšnych druhov, je tiež OCHÚ označeným v súlade s článkom 4 ods. 1 a 2 smernice „o vtáctve“. Podľa článku 3 ods. 1 smernice „o biotopoch“ daná lokalita ako osobitné chránené územie a OCHÚ patrí do sústavy Natura 2000.

17 Lokalita Natura 2000 Puszcza Białowieska je podľa Komisie jedným z najlepšie zachovaných prirodzených lesov v Európe a vyznačuje sa výrazným podielom odumretého dreva a starých stromov, vrátane storočných stromov. Má na svojom území veľmi dobre zachované prirodzené biotopy definované ako „prioritné“ v zmysle prílohy I smernice „o biotopoch“, ako sú biotopy 91D0 (rašelinové lesy) a 91E0 (zvýškové naplaveninové lesy s vrbami, topoľmi, olšami a jaseňmi), ako aj iné biotopy európskeho významu, ako biotop 9170 (subkontinentálne dubovo-hrabové lesy).

18 Je nesporné, že vzhľadom na značné množstvo odumretého dreva sa na území lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska nachádza mnoho druhov saproxylických chrobákov uvedených v prílohe II smernice „o biotopoch“, najmä boros schneiderov a drevník ryhovaný, alebo tiež druhy zapísané aj v prílohe IV písm. a) tejto smernice ako druhy, ktoré vyžadujú prísnu ochranu, ako sú napríklad plocháč červený, pralesník oranžovošitý a *Pytho kolwensis*. Vyskytujú sa tam tiež druhy vtákov uvedené v prílohe I smernice „o vtáctve“, ktorých biotop pozostáva z odumierajúcich a odumretých smrekov

vrátane tých, ktoré sú napadnuté lykožrútom smrekovým (*Ips typographus*), ako sú včelár lesný, kuvičok vrabčí, pôtik kapcavý, ďateľ bieločrptý, ďateľ trojprstý, mucholapka malá a mucholapka bieločrptá, a tiež holub plúžik (*Colomba oenas*), ktorý je sťahovavý druh, na ktorý sa vzťahuje článok 4 ods. 2 smernice „o vtáctve“.

- 19 S prihliadnutím na svoju prírodnú hodnotu je Puszcza Białowieska (ďalej len „prales Białowieża“) zapísaný aj na zozname svetového dedičstva Organizácie Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO).
- 20 Lokalita Natura 2000 Puszcza Białowieska, ktorá sa rozprestiera na 63 147 hektároch, je spravovaná dvomi rôznymi orgánmi. Jeden z nich je poverený správou Białowiecki Park Narodowy (Bielovežský národný park, Poľsko), teda správou územia predstavujúceho približne 17 % celkovej plochy tejto lokality, čo je približne 10 517 hektárov. Druhý orgán, Lasy Państwowe (Štátne lesy, Poľsko), spravuje na 52 646,88 hektároch tri lesné oblasti, a to Białowieża (12 586,48 hektárov), Browsk (20 419,78 hektárov) a Hajnówka (19 640,62 hektárov). Lesná oblasť Białowieża predstavuje približne 20 % plochy lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska, teda plochu porovnateľnú s plochou národného parku, ktorá zodpovedá približne 24 % plochy troch spojených lesných oblastí.
- 21 Dňa 17. mája 2012 Minister Środowiska (minister životného prostredia, Poľsko) vydal odporúčanie o vylúčení opatrení obhospodarovania v lesných porastoch starších ako 100 rokov.
- 22 Dňa 9. októbra 2012 na žiadosť, ktorú podalo Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku (Regionálne riaditeľstvo Štátnych lesov v Białymstoku, Poľsko), a v reakcii na vyšetrovanie pred začatím konania o veci porušenia EU Pilot (vec EU Pilot č. 2210/11/ENVI), ktoré začala Komisia v júni 2011, schválil minister životného prostredia Plan Urządzenia Lasu (plán obhospodarovania lesa) na roky 2012 – 2021 pre tri lesné oblasti Białowieża, Browsk a Hajnówka (ďalej len „POL z roku 2012“), ktorý sprevádzali odhady vplyvov na životné prostredie.
- 23 POL z roku 2012 vo významnej miere znížil povolený objem ťažby dreva pre tieto lesné oblasti na približne 470 000 m³ za desať rokov, v porovnaní s 1 500 000 m³ vyťaženého dreva v rokoch 2003 až 2012. Pre lesnú oblasť Białowieża bol tento limit stanovený na 63 471 m³.
- 24 Je nesporné, že pre masívnu ťažbu dreva v rokoch 2012 až 2015 bol maximálny objem, ktorý bol v POL z roku 2012 povolený na obdobie desiatich rokov, v lesnej oblasti Białowieża dosiahnutý za takmer štyri roky. Správa Štátnych lesov v Białymstoku súčasne počas tohto obdobia zaznamenala rozšírenie lykožrúta smrekového.
- 25 Dňa 6 novembra 2015 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku (Regionálny riaditeľ pre ochranu životného prostredia v Białymstoku, Poľsko) schválil Plan Zadań Ochronnych (plán ochranných opatrení, ďalej len „POO z roku 2015“), ktorý určuje ciele ochrany a zavádza ochranné opatrenia týkajúce sa lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska pre územie troch lesných oblastí Białowieża, Browsk a Hajnówka.
- 26 Príloha 3 k POO z roku 2015 uvádza v členení podľa prirodzených biotopov uvedených v prílohe I smernice „o biotopoch“, ako aj biotopov druhov živočíchov uvedených v prílohe II tejto smernice a druhov vtákov uvedených v prílohe I smernice „o vtáctve“, postupy lesného hospodárenia, ktoré predstavujú potenciálne nebezpečenstvo pre zachovanie priaznivého stavu ochrany biotopov v lokalite Natura 2000 Puszcza Białowieska.
- 27 Príloha 5 k POO z roku 2015 stanovuje ochranné opatrenia, ktoré majú zabrániť potenciálnym nebezpečenstvám uvedeným v prílohe 3 k tomuto plánu pre chránené biotopy a druhy vyskytujúce sa v týchto troch lesných oblastiach.

- 28 Minister životného prostredia schválil 25. marca 2016 na žiadosť generálneho riaditeľa Štátnych lesov prílohu k POL z roku 2012 (ďalej len „príloha z roku 2016“), ktorou sa mení POL z roku 2012 na účely zvýšenia objemu ťažby hlavných lesných produktov v lesnej oblasti Białowieża, vyplývajúcej z rezov pred výrubom a z výrubu zo 63 471 m³ na 188 000 m³, ako aj plochy lesov a území určených na zalesnenie z 12, 77 hektárov na 28,63 hektárov na roky 2012 – 2021.
- 29 Táto žiadosť bola odôvodnená „výskytom vážnych škôd v lesných porastoch v dôsledku neustáleho rozširovania lykožrúta [smrekového], ktoré vyvoláva (počas obdobia vykonávania POL z roku 2012) potrebu zvýšiť ťažbu dreva... s cieľom zachovať lesy v primeranom zdravotnom stave, zabezpečiť udržateľnosť lesných ekosystémov, zastaviť zhoršovanie a začať proces regenerácie prirodzených biotopov vrátane biotopov európskeho významu“.
- 30 Uvedená žiadosť tiež spresnila, že príloha z roku 2016 „sa týka predovšetkým odstraňovania smrekov napadnutých lykožrútom s cieľom obmedziť rozširovanie lykožrúta smrekového (potreba sanitárnych rezov)“ a že sa vykoná „odstraňovanie stromov, aby sa zabezpečila bezpečnosť osôb v pralese Białowieża, pretože nahromadenie odumierajúcich stromov predstavuje verejné nebezpečenstvo“. V uvedenej žiadosti je tiež zdôraznené, že „sucho počas posledných rokov zintenzívnilo odumieranie stromov a smrekových porastov a malo tak za následok zvýšenie nebezpečenstva požiaru v pralese Białowieża“.
- 31 Listom z 12. februára 2016 vydal regionálny riaditeľ pre ochranu životného prostredia v Białystoku kladné stanovisko k prijatiu tejto prílohy. Okrem toho je nesporné, že na účely tohto schválenia vykonalo Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku (Regionálne riaditeľstvo Štátnych lesov v Białystoku, Poľsko) v roku 2015 posúdenie vplyvov plánovaných opatrení na životné prostredie (ďalej len „posúdenie vplyvov z roku 2015“), z ktorého vyplynulo, že tieto opatrenia nemajú „významný negatívny vplyv na životné prostredie a predovšetkým na ciele ochrany a integritu lokality Natura 2000 [Puszcza Białowieska]“.
- 32 V dokumente datovanom tiež 25. marca 2016 minister životného prostredia a generálny riaditeľ Štátnych lesov s cieľom vyriešiť názorové rozdiely na spôsob obhospodarovania pralesa Białowieża „na základe vedeckých poznatkov“ vypracovali sanačný program nazvaný „Program týkajúci sa pralesa Białowieża ako kultúrneho a prírodného dedičstva [UNESCO] a ako lokality patriacej do sústavy Natura 2000“ (ďalej len „sanačný program“).
- 33 Najmä s cieľom ukončiť vedecký spor o vhodnosti ľudského zásahu a výrubu stromov bolo v tomto programe plánované vykonanie dlhodobého experimentu spočívajúceho vo vyhradení jednej tretiny plochy troch lesných oblastí lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska, v ktorej sa budú vyhodnocovať účinky nevykonávania opatrení lesného hospodárenia na účely ich porovnania s účinkami „rezov a ťažby stromov“ plánovanými od roku 2016, ktoré budú vykonávané vo zvyšnej časti.
- 34 Generálny riaditeľ Štátnych lesov schválil 31. marca 2016 v súlade so svojou úlohou a „vzhľadom na požiadavky súvisiace s diverzifikáciou rizík značného narušenia prirodzených biotopov a straty biologickej rôznorodosti v dôsledku jedného z najrozsiahlších rozšírení lykožrúta smrekového v histórii na území pralesa Białowieża“, rozhodnutie č. 52 „o podrobných pravidlách riadenia lesného hospodárenia v územnom obvode lesných oblastí Białowieża a Browsk“ (ďalej len „rozhodnutie č. 52“).
- 35 V oddiele 1 rozhodnutia č. 52 sa v týchto dvoch oblastiach stanovuje zriadenie „referenčných funkčných zón“, v ktorých bude od 1. apríla 2016 prebiehať výlučne lesné hospodárenie založené na prirodzených procesoch. Stanovuje, že hospodárenie vykonávané v týchto oblastiach, v prípade ktorých je spresnené, že neobsahujú prírodné rezervácie, musí byť obmedzené najmä na výrub stromov predstavujúcich riziko pre verejnú bezpečnosť a riziko vzniku požiaru, na ponechanie priestoru na prirodzenú obnovu, zachovanie lesných zdrojov v stave maximálne obmedzujúcim prenikanie človeka

do lesov a na vytvorenie ochranných pásov pozdĺž hranice týchto oblastí inštalovaním feromónových lapačov s cieľom zabrániť prechodu škodlivých organizmov, ktoré ohrozujú prežitie lesov, z a do týchto oblastí.

- 36 Oddiel 2 tohto rozhodnutia stanovuje, že „v lesoch patriacich do lesných oblastí Białowieża a Browsk nachádzajúcich sa mimo referenčných zón uvedených v oddiele 1 sa hospodárenie (založené na plánoch obhospodarovania lesov) bude vykonávať v súlade so zásadami trvalo udržateľného lesného hospodárenia; toto hospodárenie sa však bude vykonávať tak, aby sa skutočne zabezpečila ochrana prírody na základe metód lesného hospodárenia“.
- 37 Podľa oddielu 4 tohto istého rozhodnutia sú povolené výnimky z týchto obmedzení na dokončenie prác uvedených v existujúcich dohodách o lesnom hospodárení a vykonaní prác, ak povinnosť vykonať tieto práce vyplýva z ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, vrátane POO z roku 2015.
- 38 Dňa 17. februára 2017 prijal generálny riaditeľ Štátnych lesov pre tri lesné oblasti rozhodnutie č. 51 „o výrube stromov napadnutých lykožrútom smrekovým a o zväžaní stromov predstavujúcich hrozbu pre verejnú bezpečnosť a riziko požiaru vo všetkých vekových triedach lesných porastov v lesných oblastiach Białowieża, Browsk a Hajnówka“ (ďalej len „rozhodnutie č. 51“).
- 39 V článku 1 rozhodnutia č. 51 sa „vzhľadom na mimoriadnu a katastrofickú situáciu spôsobenú rozšírením lykožrúta smrekového“ príslušným orgánom ukladá povinnosť v týchto troch lesných oblastiach okamžite pristúpiť k výrube stromov ohrozujúcich verejnú bezpečnosť, najmä pozdĺž ciest a turistických trás, k priebežnému odstraňovaniu suchých stromov, ako aj zvyškov po ich zväžaní a k priebežnému a včasnému výrube stromov napadnutých lykožrútom smrekovým vo všetkých vekových triedach lesných porastov, ako aj k zväžaniu dreva a jeho včasnému odvozu (alebo k jeho odkôrneniu a uskladneniu). Článok 2 tohto rozhodnutia spresňuje, že v prípade týchto rezov „platí výnimka z obmedzení vzťahujúcich sa na vek stromov a funkciu lesných porastov“.
- 40 Pokiaľ ide o používanie dreva vyťaženého z týchto rezov, článok 1 uvedeného rozhodnutia stanovuje, že toto používanie sa má začleniť do projektu lesných uhlíkových fariem, že suché drevo, ktoré nie je napadnuté lykožrútom smrekovým, možno skladovať v prechodných zariadeniach zriadených na vyprázdnených priestoroch a otvorených územiach, zatiaľ čo napadnuté drevo vyžaduje odkôrnenie a uskladnenie. Toto ustanovenie ukladá tiež povinnosť zriadiť systém predaja vyťaženého dreva na uspokojenie potrieb obyvateľov obcí nachádzajúcich sa v územnej oblasti Puszcza Białowieska.
- 41 Okrem toho článok 1 rozhodnutia č. 51 predpokladá na jednej strane využitie „rôznych metód obnovy“ formou prirodzenej regenerácie, opätovného zalesnenia výsevom alebo výsadbou a ochrany s cieľom nápravy lesných porastov po rozšírení lykožrúta smrekového a na druhej strane monitorovanie týchto opatrení prostredníctvom pravidelného vykonávania súpisu stavu lesov a vyhodnocovania biologickej rôznorodosti, a to aj s využitím sústavy plôch z veľkoplošného súpisu.
- 42 Je nesporné, že po prijatí rozhodnutia č. 51 došlo k odstraňovaniu suchých stromov a stromov napadnutých lykožrútom smrekovým v troch lesných oblastiach Białowieża, Browsk a Hajnówka, v „zóne lesnej obnovy“ s rozlohou približne 34 000 hektárov, ktorá predstavuje takmer 54 % plochy lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska. Okrem toho podľa Komisie, ktorá sa opiera o údaje pochádzajúce zo správy štátnych lesov, rezy v lese Białowieża vykonávané od začiatku roka 2017 predstavovali spolu viac ako 35 000 m³ dreva vrátane 29 000 m³ smrekového dreva, teda približne 29 000 stromov.

III. Konanie pred podaním žaloby

- 43 Po tom, čo bola Komisia informovaná o schválení prílohy z roku 2016, zaslala 7. apríla 2016 poľským orgánom prostredníctvom elektronického komunikačného systému pred začatím konania o nesplnení povinnosti EU Pilot (vec EU Pilot č. 8460/16/ENVI) žiadosť o vysvetlenie viacerých otázok týkajúcich sa vplyvu nárastu ťažby dreva v lesnej oblasti Białowieża na stav ochrany prirodzených biotopov a druhov voľne žijúcich živočíchov európskeho významu v lokalite Natura 2000 Puszcza Białowieńska.
- 44 Poľské orgány vo svojej odpovedi z 18. apríla 2016 odôvodňovali nárast objemu vyťaženého dreva v tejto lokalite bezprecedentným rozšírením lykožrúta smrekového.
- 45 Útvary Komisie 9. a 10. júna 2016 navštívili prales Białowieża, aby vykonali vyšetrovanie v približne desiatich rôznych častiach lokality Natura 2000 Puszcza Białowieńska.
- 46 Komisia zaslala 17. júna 2016 poľským orgánom v súlade s článkom 258 ZFEÚ výzvu z dôvodu, že opatrenia schválené v prílohe z roku 2016 neboli odôvodnené, že tieto orgány sa neuistili, že tieto opatrenia nebudú mať nepriaznivý vplyv na integritu lokality Natura 2000 Puszcza Białowieńska a že povolením nárastu ťažby dreva si tieto orgány nesplnili povinnosti, ktoré im vyplývajú zo smernice „o biotopoch“ a smernice „o vtáctve“.
- 47 Listom z 27. júna 2016 zaslaným komisárovi EÚ pre životné prostredie minister životného prostredia oznámil, že sú potrebné ďalšie informácie „o biotopoch“ a druhoch vyskytujúcich sa v lokalite Natura 2000 Puszcza Białowieńska a že ich súpis práve prebieha.
- 48 Poľské orgány odpovedali na výzvu 18. júla 2016, pričom v celom rozsahu odmietli výhrady Komisie.
- 49 Od februára do marca 2017 došlo k výmene korešpondencie medzi ministrom životného prostredia a európskym komisárom pre životné prostredie. Minister životného prostredia uviedol, že už boli známe prvé výsledky súpisu a že na tomto základe sa rozhodol začať rezy uvedené v prílohe z roku 2016.
- 50 Listom z 28. apríla 2017 zaslala Komisia Poľskej republike odôvodnené stanovisko, v ktorom jej vytýkala, že si nesplnila povinnosti vyplývajúce z článku 6 ods. 1 a 3 a z článku 12 ods. 1 písm. a) a d) smernice „o biotopoch“, ako aj z článku 4 ods. 1 a 2 a z článku 5 písm. b) a d) smernice „o vtáctve“. Komisia vyzvala poľské orgány, aby prijali opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s týmto odôvodneným stanoviskom v lehote jedného mesiaca od jeho doručenia. Komisia túto lehotu odôvodnila najmä informáciou, podľa ktorej rezy už začali, a bezprostredným rizikom, že lokalita Natura 2000 Puszcza Białowieńska utrpí v dôsledku toho vážnu a nenapraviteľnú škodu.
- 51 Dňa 17. mája 2017 bola Komisia informovaná o prijatí rozhodnutia č. 51.
- 52 Poľská republika odpovedala na odôvodnené stanovisko listom z 26. mája 2017, pričom tvrdila, že vytýkané nesplnenia povinností nie sú dôvodné.
- 53 Keďže Komisiu táto odpoveď neuspokojila, rozhodla sa podať žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

IV. Konanie pred Súdny dvorom

- 54 Samostatným podaním podaným do kancelárie Súdneho dvora 20. júla 2017 Komisia podala návrh na nariadenie predbežných opatrení podľa článku 279 ZFEÚ a článku 160 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, v ktorom žiadala, aby bolo Poľskej republike nariadené, aby až dovtedy, kým Súdny dvor rozhodne o veci samej, na jednej strane ukončila okrem prípadu ohrozenia verejnej bezpečnosti

činnosti aktívneho lesného hospodárenia v biotopoch 91D0 (rašelinové lesy) a 91E0 (zvyškové naplaveninové lesy s vrbami, topoľmi, olšami a jaseňmi) a v storočných lesných porastoch biotopu 9170 (subkontinentálne dubovo-hrabové lesy), ako aj v biotopoch včelára lesného, kuvička vrabčieho, pôtika kapcavého, ďatľa bielochrbtého, ďatľa trojprstého, mucholapky malej, mucholapky bieločrkej a holuba plúžika a v biotopoch saproxylických chrobákov, a to borosa schneiderovho, krasoňa, plocháča červeného, pralesníka oranžovošitého a *Pytho kolwensis*, ako aj drevníka ryhovaného a na druhej strane ukončila odstraňovanie odumretých storočných smrekov a výrub stromov v rámci zvyšovania objemu dobývateľného dreva v lokalite Natura 2000 Puszcza Białowieska, pričom tieto činnosti vyplývajú z prílohy z roku 2016 a z rozhodnutia č. 51.

- 55 Komisia tiež podľa článku 160 ods. 7 rokovacieho poriadku navrhla, aby vyššie uvedené predbežné opatrenia boli nariadené ešte predtým, ako žalovaná predloží svoje pripomienky z dôvodu rizika vzniku vážnej a nenapraviteľnej škody pre biotopy a integritu lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska.
- 56 Uznesením z 27. júla 2017, Komisia/Poľsko (C-441/17 R, neuverejnené, EU:C:2017:622), podpredseda Súdneho dvora predbežne vyhovel tomuto návrhu až do prijatia uznesenia, ktorým sa skončí konanie o nariadenie predbežného opatrenia.
- 57 Komisia 13. septembra 2017 doplnila svoj návrh na nariadenie predbežných opatrení, pričom žiadala od Súdneho dvora, aby Poľskej republike navyše nariadil zaplatiť paušálnu pokutu pre prípad, že by nedodrжала príkazy nariadené v rámci konania.
- 58 Dňa 28. septembra 2017 Poľská republika požiadala, aby bola prejednávaná vec pridelená veľkej komore Súdneho dvora podľa článku 16 tretieho odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie. Podľa článku 161 ods. 1 rokovacieho poriadku podpredseda Súdneho dvora pridelil vec Súdnemu dvoru, ktorý ju vzhľadom na jej význam pridelil veľkej komore v súlade s článkom 60 ods. 1 uvedeného rokovacieho poriadku.
- 59 Uznesením z 20. novembra 2017, Komisia/Poľsko (C-441/17 R, neuverejnené, EU:C:2017:877), Súdny dvor vyhovel návrhu Komisie až do vyhlásenia rozsudku, ktorým sa ukončí prejednávaná vec, pričom povolil Poľskej republike, aby výnimočne vykonávala činnosti uvedené v prílohe z roku 2016 a rozhodnutí č. 51, ak sú striktné nevyhnutné, a v rozsahu, v akom sú primerané, na priame a okamžité zabezpečenie verejnej bezpečnosti osôb, a to pod podmienkou, že menej radikálne opatrenia nie sú z objektívnych dôvodov možné. Súdny dvor tiež nariadil Poľskej republike, aby oznámila Komisii najneskôr do pätnástich dní od oznámenia tohto uznesenia všetky opatrenia, ktoré prijala na účely jeho plného rešpektovania, a s uvedením dôvodov presne špecifikovala činnosti aktívneho lesného hospodárenia, v ktorých plánuje pokračovať z dôvodu ich nevyhnutnosti na zabezpečenie verejnej bezpečnosti. Súdny dvor vyhradil svoje rozhodnutie o doplňujúcom návrhu Komisie na nariadenie zaplatenia pokuty na neskôr.
- 60 Uznesením z 11. októbra 2017, Komisia/Poľsko (C-441/17, neuverejnené, EU:C:2017:794), predseda Súdneho dvora rozhodol, že táto vec sa prejedná v skrátenom konaní podľa článku 23a Štatútu Súdneho dvora Európskej únie a článku 133 rokovacieho poriadku.

V. O žalobe

- 61 Na podporu svojej žaloby Komisia uvádza štyri výhrady založené po prvé na porušení článku 6 ods. 3 smernice o „biotopoch“, po druhé na porušení článku 6 ods. 1 tejto smernice a článku 4 ods. 1 a 2 smernice „o vtáctve“, po tretie na porušení článku 12 ods. 1 písm. a) a d) smernice „o biotopoch“ a po štvrté na porušení článku 5 písm. b) a d) smernice „o vtáctve“.

A. O prípustnosti žaloby

1. Argumentácia účastníkov konania

- 62 Poľská republika tvrdí, že druhá, tretia a štvrtá výhrada vznesená Komisiou je neprípustná, keďže tieto výhrady sa týkajú činností vykonávaných na území lesných oblastí Browsk a Hajnówka, ktoré sú uvedené v rozhodnutí č. 51. Na jednej strane totiž tieto výhrady neodôvodnene rozširujú rozsah výhrad uvedených v odôvodnenom stanovisku, keďže tieto výhrady sa vzťahujú iba na dôsledky schválenia prílohy z roku 2016 v súvislosti s lesnou oblasťou Białowieża. Predmet sporu je tak rozšírený *rationae loci*, ale tiež *rationae materiae*, pretože činnosti uvedené v rozhodnutí č. 51 sú iné než činnosti definované v prílohe z roku 2016. Na druhej strane je znenie druhej až štvrtej žalobnej výhrady nejasné. Nie je totiž možné určiť, či tieto výhrady súvisia výlučne so schválením tejto prílohy alebo sa týkajú aj činností upravených rozhodnutím č. 51.
- 63 Komisia sa domnieva, že druhá až štvrtá žalobná výhrada sú prípustné. Skutočnosti vytýkané Poľskej republike v odôvodnenom stanovisku sa týkali iba lesnej oblasti Białowieża, pretože opatrenia prijaté poľskými orgánmi k tomuto dátumu sa týkali iba tejto oblasti. Rovnaké opatrenia však tento členský štát prijal pre ďalšie dve lesné oblasti tvoriace súčasť lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska. Keďže ide o rovnaké skutočnosti, ktoré predstavujú rovnaké správanie, je dôvodné, aby sa žaloba o nesplnenie povinnosti týkala celého územia, na ktoré sa vzťahujú sporné opatrenia ku dňu podania žaloby na Súdny dvor. Zemepisné rozšírenie, ku ktorému došlo medzi odôvodneným stanoviskom a žalobou o nesplnenie povinnosti, je iba dôsledkom rozhodnutia samotných poľských orgánov prijať počas konania pred podaním žaloby rozhodnutia rovnakej povahy a neskoro zabezpečiť ich zverejnenie.

2. Posúdenie Súdnym dvorom

- 64 Je potrebné pripomenúť, že cieľom konania pred podaním žaloby je poskytnúť dotknutému členskému štátu možnosť splniť si svoje povinnosti, ktoré mu vyplývajú z práva Únie, alebo použiť opravné prostriedky proti výhradám, ktoré podala Komisia. Zachovávanie tohto postupu vytvára základnú záruku ochrany práv predmetného členského štátu, ale aj zabezpečenia toho, že predmetom prípadného súdneho konania bude jasne vymedzený spor (rozsudok zo 16. septembra 2015, Komisia/Slovensko, C-433/13, EU:C:2015:602, bod 39, ako aj citovaná judikatúra).
- 65 V súlade s ustálenou judikatúrou je predmet žaloby o nesplnenie povinnosti na základe článku 258 ZFEÚ vymedzený odôvodneným stanoviskom Komisie, takže žaloba musí byť založená na tých istých odôvodneniach a žalobných dôvodoch ako toto odôvodnené stanovisko (rozsudky z 8. júla 2010, Komisia/Portugalsko, C-171/08, EU:C:2010:412, bod 25, a z 5. apríla 2017, Komisia/Bulharsko, C-488/15, EU:C:2017:267, bod 37).
- 66 Táto požiadavka však nemôže viesť až k vyžadovaniu úplnej zhody medzi znením výhrad vo výroku odôvodneného stanoviska a žalobnými návrhmi, pokiaľ sa predmet konania, ako je uvedený v odôvodnenom stanovisku, nerozšíril alebo nezmenil (pozri najmä rozsudok z 9. novembra 2006, Komisia/Spojené kráľovstvo, C-236/05, EU:C:2006:707, bod 11).
- 67 V rámci žaloby o nesplnenie povinnosti možno predovšetkým zohľadniť skutočnosti, ktoré nastali po odôvodnenom stanovisku, pokiaľ sú rovnakej povahy a predstavujú rovnaké správanie ako skutočnosti, na ktoré sa vzťahuje uvedené stanovisko (pozri najmä rozsudky zo 4. februára 1988, Komisia/Taliansko, 113/86, EU:C:1988:59, bod 11; z 9. novembra 2006, Komisia/Spojené kráľovstvo, C-236/05, EU:C:2006:707, bod 12, a z 5. apríla 2017, Komisia/Bulharsko, C-488/15, EU:C:2017:267, bod 43).

- 68 V prejednávanej veci Komisia v odôvodnenom stanovisku a žalobe uvádza štyri rovnaké výhrady, v ktorých Poľskej republike vytýka, že si nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú jednak z článku 6 ods. 1 a 3 a z článku 12 ods. 1 písm. a) a d) smernice „o biotopoch“, a jednak z článku 4 ods. 1 a 2 a z článku 5 písm. b) a d) smernice „o vtáctve“.
- 69 Z odôvodneného stanoviska a žaloby tiež vyplýva, že Komisia tvrdí, že všetky tieto porušenia môžu mať nepriaznivý vplyv na integritu lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska.
- 70 V tejto súvislosti je nesporné, že odôvodnené stanovisko sa zameriava výlučne na činnosti uvedené v prílohe 2016 v lesnej oblasti Białowieża, zatiaľ čo druhá až štvrtá výhrada uvedená v žalobe, ktoré sú predmetom námietky neprípustnosti vznesenej Poľskou republikou, sa týkajú aj činností vykonaných v lesných oblastiach Browsk a Hajnówka v súlade s rozhodnutím č. 51.
- 71 Je však potrebné najskôr uviesť, že tieto tri lesné oblasti patria do lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska, ktorá je predmetom odôvodneného stanoviska.
- 72 Následne tak ako v prílohe z roku 2016, ktorá v zásade stanovuje vykonávanie rôznych úkonov výrubu v lesnej oblasti Białowieża, ako je najmä odstraňovanie smrekov napadnutých lykožrútom a odumierajúcich stromov ohrozujúcich verejnú bezpečnosť prostredníctvom „sanitárnych rezov“, ako aj opätovné zalesňovanie, rozhodnutie č. 51 v tejto istej lesnej oblasti, ako aj v lesných oblastiach Hajnówka a Browsk, stanovuje priebežný a včasný výrub stromov napadnutých lykožrútom smrekovým, okamžitý výrub stromov ohrozujúcich verejnú bezpečnosť, priebežné odstraňovanie suchých stromov, ako aj obnovu lesných porastov postihnutých šírením lykožrúta smrekového (ďalej len „predmetné činnosti aktívneho lesného hospodárenia“).
- 73 Nakoniec z informácií poskytnutých Komisiou, ktoré Poľská republika nespochybnila, vyplýva, že informácia týkajúca sa prijatia rozhodnutia č. 51 bola doručená Komisii až 17. mája 2017, teda po zaslaní odôvodneného stanoviska z 28. apríla 2017.
- 74 Z toho vyplýva, že skutočnosti uvedené v odôvodnenom stanovisku sú rovnakej povahy a predstavujú rovnaké správanie ako skutočnosti uvedené v žalobe.
- 75 Za týchto okolností v súlade s judikatúrou pripomenutou v bodoch 66 a 67 tohto rozsudku Komisia mohla bez toho, aby to viedlo k zmene predmetu sporu, uviesť vo svojej žalobe činnosti aktívneho lesného hospodárenia vykonané v oblastiach Browsk a Hajnówka lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska.
- 76 Z predchádzajúcich úvah tiež vyplýva, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Poľská republika, Poľská republika nemohla mať žiadnu pochybnosť o rozsahu druhej až štvrtej žalobnej výhrady.
- 77 Okrem toho najskôr vzhľadom na to, že ustanovenia, ktorých porušenie sa uvádza, sú rovnaké, následne, že predmet týchto porušení, ktoré môžu mať všetky nepriaznivý vplyv na integritu lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska, je ten istý, a napokon, že správanie, ako aj uvádzané skutočnosti, teda činnosti aktívneho lesného hospodárenia, sú rovnakej povahy a odôvodnené rovnakými úvahami, teda šírením lykožrúta smrekového a verejnou bezpečnosťou, Poľská republika nemôže tvrdiť, že nemohla účinne uplatniť svoje prostriedky na obranu proti výhradám uvedeným Komisiou.
- 78 V tejto súvislosti treba okrem iného poznamenať, že argumentácia, ktorú tento členský štát vo svojom vyjadrení k žalobe uvádza vo vzťahu k týmto výhradám, sa výslovne týka činností uvedených v prílohe z roku 2016, ako aj činností uvedených v rozhodnutí č. 51.
- 79 V dôsledku toho sú druhá až štvrtá výhrada prípustné.

B. O nesplnení povinnosti

1. O prvej výhrade založenej na porušení článku 6 ods. 3 smernice „o biotopoch“

a) Argumentácia účastníkov konania

- 80 Komisia tvrdí, že Poľská republika si tým, že schválila prílohu z roku 2016 a vykonávala takto predmetné činnosti aktívneho lesného hospodárenia bez uistenia sa, že to nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 3 smernice „o biotopoch“.
- 81 Podľa Komisie je príloha z roku 2016 z toho dôvodu, že mení POL z roku 2012, „plánom“ alebo „projektom“, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska alebo pre ňu nie je potrebný, ale môže túto lokalitu významne ovplyvniť z dôvodu strojnásobenia objemu dobývateľného dreva v lesnej oblasti Białowieża, ktoré stanovuje. Na rozdiel od POO z roku 2015 totiž POL z roku 2012 nie je „plánom riadenia“ v zmysle článku 6 ods. 1 smernice „o biotopoch“, pretože nestanovuje ciele a ochranné opatrenia potrebné pre lokality Natura 2000. POL z roku 2012 má za cieľ hlavne upraviť postupy lesného hospodárenia, najmä stanovením maximálneho objemu dreva, ktoré možno vyťažiť, a zavedením opatrení na ochranu lesov. Pred jeho prijatím alebo zmenou preto bolo potrebné vykonať primerané posúdenie jeho vplyvov na dotknutú lokalitu Natura 2000 so zreteľom na ciele ochrany tejto lokality v súlade s článkom 6 ods. 3 smernice „o biotopoch“.
- 82 Komisia sa domnieva, že poľské orgány sa neuistili, že príloha z roku 2016 nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska, čo znamená trvalé zachovanie podstatných vlastností tejto lokality súvisiacich s výskytom prirodzeného biotopu, ktorého ochrana bola cieľom odôvodňujúcim označenie tejto lokality ako LEV a OCHÚ. V prejednávanej veci sú vlastnosťami integrity tejto lokality prirodzené ekologické procesy, ktoré tam prebiehajú, ako sú prirodzená regenerácia stromov, prirodzený výber druhov a prirodzená ekologická postupnosť, rôznorodosť druhového zloženia a vekovej štruktúry lesných porastov, ktoré zahŕňajú okrem iného významný podiel stromov v optimálnej alebo konečnej fáze, dostatok odumretého dreva a výskyt typických druhov prirodzených lesov nenarušených činnosťou človeka a žijúcich v prirodzených biotopoch.
- 83 Opatrenia spočívajúce v odstraňovaní odumretých alebo odumierajúcich stromov v lesnom hospodárení vo forme sanitárnych rezov, vo výrube stromov v prípade viac ako storočných porastov v subkontinentálnych dubovo-hrabových lesoch a v zvyškových naplaveninových lesoch a v odstraňovaní viac ako storočných odumretých alebo odumierajúcich smrekov napadnutých lykožrútom smrekovým, stanovené v prílohe z roku 2016, predstavujú „potenciálne nebezpečenstvo“ pre dané prirodzené biotopy a biotopy druhov identifikovaných v POO z roku 2015. Tieto potenciálne riziká fakticky zahŕňajú „sanitárne rezy“.
- 84 Naproti tomu v POO z roku 2015 činnosť lykožrúta smrekového nebude považovaná za hrozbu pre predmetné biotopy, rovnako ako ani boj proti lykožrútovi smrekovému prostredníctvom vyrúbania porastov stromov a odstraňovania napadnutých smrekov nebude v tomto pláne považovaný za ochranné opatrenie. Naopak, práve odstraňovanie smrekov napadnutých lykožrútom smrekovým sa v POO z roku 2015 výslovne považuje za potenciálne nebezpečenstvo pre zachovanie priaznivého stavu ochrany biotopov a najmä pre ochranu kuvička vrabčieho, pôtika kapcavého a ďatľa trojprstého.
- 85 Pri súčasnom stave poznatkov sú fázy rozšírenia lykožrúta smrekového súčasťou prirodzených cyklov pravidelne zaznamenaných v starých lesoch, v ktorých sa nachádzajú smrek. Tieto javy boli v minulosti pravidelne zaznamenané v prelese Białowieża. Tieto javy okrem toho nie sú vôbec monitorované v obvode Bielovežského národného parku, kde je stav ochrany biotopov lepší ako v lesných oblastiach obhospodarovaných správou štátnych lesov, v ktorých boli vykonávané „sanitárne

rezy“. Vedecké štúdie tiež potvrdzujú lepší stav ochrany tých biotopov pralesa Białowieża, ktoré sú vylúčené z akéhokoľvek ľudského zásahu. Vedci sa tiež obávajú, že odstraňovanie odumretých alebo odumierajúcich stromov narušuje rovnováhu vekovej štruktúry lesných porastov, ochudobňuje rôznorodosť chránených druhov a biotopov a spôsobuje vymiznutie významných zdrojov potravy pre mnoho chránených živočíšnych druhov. Odstraňovanie odumretého dreva v rámci „sanitárnych rezov“ je teda nezlučiteľné s cieľmi ochrany chránených zón, keďže ponechanie odumretého dreva v lese je nevyhnutné na zachovanie biologickej rôznorodosti.

- 86 Komisia tiež zdôrazňuje, že rozloha územia, na ktorom má dôjsť k rezom stanoveným v prílohe z roku 2016, nie je zanedbateľná.
- 87 Oblasti, v ktorých je povolená zvýšená ťažba dreva, sa totiž zhodujú s tými, v ktorých POO z roku 2015 stanovuje ochranné opatrenia, ktoré vylučujú výrub stromov vo viac ako storočných porastoch z činností lesného hospodárenia.
- 88 Rozhodnutie č. 51 ďalej ukladá v troch lesných oblastiach lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska výrub a odstraňovanie stromov vo všetkých vekových triedach lesných porastov s cieľom bojovať proti lykožrúťovi smrekovému. „Zóna lesnej obnovy“, v ktorej začali podľa prílohy z roku 2016 kroky zamerané na zabránenie šíreniu lykožrúta smrekového, predstavuje plochu 34 000 hektárov, teda 50 % plochy tejto lokality, zatiaľ čo referenčné oblasti sa rozkladali na 17 000 hektároch.
- 89 Napokon aj za predpokladu, že by plocha, na ktorej príloha z roku 2016 stanovuje činnosti aktívneho lesného hospodárenia, predstavovala, ako to tvrdia poľské orgány, 5 % lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska, nie je to zanedbateľné, pretože z toho vyplýva nesplnenie povinností stanovených v článku 6 ods. 3 smernice „o biotopoch“, a veľký význam treba priznať povinnosti zachovávať funkčnú integritu tejto lokality v súlade s ekologickou konektivitou pre druhy závislé od veľkého množstva odumretého dreva. V skutočnosti stanovením objemu dobývateľného dreva v POL z roku 2012 na 63 471 m³ až do roku 2021 príslušné orgány po posúdení vplyvov na životné prostredie našli vyváženú úroveň ťažby so zreteľom na ciele ochrany uvedenej lokality.
- 90 Komisia sa domnieva, že poľské orgány v žiadnom štádiu rozhodovacieho procesu nezohľadnili stanoviská viacerých nezávislých vedeckých orgánov, o ktorých boli informované a podľa ktorých v podstate môžu predmetné činnosti aktívneho lesného hospodárenia poškodiť lokalitu Natura 2000 Puszcza Białowieska.
- 91 Predovšetkým tieto orgány nemohli vylúčiť existenciu vedeckých pochybností o neexistencii nepriaznivého vplyvu na integritu tejto lokality, opierajúc sa o posúdenie vplyvov z roku 2015. Toto posúdenie sa totiž zakladalo na posúdení vplyvov vykonanom v roku 2012 a zameriavalo sa na porasty napadnuté lykožrútom smrekovým. Okrem toho sa zakladalo na nesprávnej metóde, pretože neodkazuje na osobitné ciele ochrany biotopov a živočíšnych druhov, ktoré boli predmetom POO z roku 2015, nedefinuje, čo znamená integrita uvedenej lokality a ani neuvádza, prečo ju nemôžu zamýšľané činnosti ovplyvniť. Okrem toho príloha z roku 2016 nebola schválená na základe aktualizovaných informácií, pretože s cieľom lepšie spoznať miesta rozšírenia týchto druhov pristúpili poľské orgány v roku 2016 k súpisu predmetnej lokality, ktorého výsledky boli v čase vydania odôvodneného stanoviska ešte len spracovávané.
- 92 Komisia pripomína, že dôvodná pochybnosť o neprítomnosti škodlivých vplyvov na integritu dotknutej lokality z vedeckého hľadiska okrem toho nesmie existovať v deň prijatia rozhodnutia, ktorým sa povoľuje realizácia predmetného projektu. Poľská republika teda porušila článok 6 ods. 3 smernice „o biotopoch“ už len z toho dôvodu, že minister životného prostredia si pri schvaľovaní prílohy z roku 2016 nemohol byť istý, že činnosti upravené v tejto prílohe nebudú mať škodlivé vplyvy na integritu lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska. Z toho tiež vyplýva, že žiadne neskoršie opatrenie nemôže

napraviť porušenie tohto ustanovenia, dokonca ani v prípade, ak by sa neskôr preukázala neexistencia škodlivých vplyvov, pretože podmienky prijatia kladného rozhodnutia neboli v čase schválenia uvedenej prílohy splnené.

- 93 Zriadenie referenčných zón rozhodnutím č. 52 preto nemožno považovať za opatrenie zmierňujúce škodlivé vplyvy vykonávania prílohy z roku 2016. Na jednej strane sa týchto zón netýkalo posúdenie vplyvov na životné prostredie vykonané v roku 2015. Na druhej strane zriadenie týchto zón neumožňuje zabrániť škodlivým vplyvom spôsobeným vykonávaním tejto prílohy alebo ich obmedziť. Toto zriadenie zón sa totiž obmedzuje na zachovanie predchádzajúcej situácie v časti lesnej oblasti Białowieża, ale neobmedzuje škodlivé vplyvy vyplývajúce z činností stanovených v prílohe z roku 2016 na zostávajúcej časti územia tejto oblasti, ktorého rozsah je väčší. Predmetné referenčné zóny boli okrem toho určené svojvoľne. Keďže v skutočnosti označenie takýchto zón nemá vplyv na celkový maximálny objem ťažby dreva stanovený v tejto prílohe, má ich určenie za následok zintenzívnenie výrubu na zostávajúcej časti územia lesnej oblasti Białowieża. Okrem toho je možná výnimka z vylúčenia uvedených oblastí. Navyše rozhodnutie č. 51 nariaďuje výrub a odstránenie suchých stromov, ako aj stromov všetkých vekových tried napadnutých lykožrútom smrekovým bez zohľadnenia týchto plôch.
- 94 Poľská republika najprv zdôrazňuje, že POL z roku 2012 je rovnako ako táto príloha „plánom riadenia“ v zmysle článku 6 ods. 1 smernice „o biotopoch“. Takýto plán je v skutočnosti potrebným technickým nástrojom na zabezpečenie vykonávania ochranných opatrení stanovených v POO z roku 2015, pretože POO z roku 2015 nestanovuje objem ťažby dreva. Príloha z roku 2016 predovšetkým umožňuje splniť úlohy ochrany spočívajúce v obmedzení rozširovania lykožrúta smrekového. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že úroveň ťažby dreva uvedená v tejto prílohe, teda 188 000 m³ pre lesnú oblasť Białowieża, je oveľa nižšia ako úrovne stanovené v plánoch obhospodarovania týkajúcich sa obdobia 1992 – 2001, v ktorom bola úroveň stanovená na 308 000 m³, a obdobia 2002 – 2011, v ktorom bola úroveň stanovená na 302 000 m³.
- 95 Poľská republika ďalej zdôrazňuje, že sa považovalo za pravdepodobné, že vykonávanie prílohy z roku 2016 môže mať potenciálny vplyv na lokalitu Natura 2000 Puszcza Białowieska. Práve z tohto dôvodu bolo potrebné vykonať posúdenie vplyvov v roku 2015. V prejednávanom prípade po tomto posúdení bolo k prvému návrhu prílohy, týkajúcemu sa ťažby dreva v objeme 317 894 m³, vydané negatívne stanovisko. Vzhľadom na toto posúdenie sa v prílohe z roku 2016 znížila ťažba dreva na 129 000 m³. Nové posúdenie tejto prílohy preukázalo neexistenciu negatívneho vplyvu na integritu tejto lokality. V skutočnosti uvedená príloha mala významný pozitívny vplyv na prvky chránené v POO z roku 2015. Zmena objemu ťažby je nevyhnutná na vykonávanie ochranných opatrení upravených v tomto POO. Okrem toho príloha z roku 2016 nestanovuje, aby boli úmyselne zabíjané, odchyťované alebo rušené zvieratá.
- 96 Podľa Poľskej republiky Komisia nesprávne predpokladala, že opatrenia vymenované v prílohe z roku 2016 samy osebe obsahovali riziko škodlivých vplyvov na integritu lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska.
- 97 V tejto súvislosti Komisia nezohľadnila skutočnosť, že ľudská činnosť po stáročia formovala integritu tejto lokality prostredníctvom udržateľného využívania lesov. Predovšetkým stav a percento pokrytia biotopov a druhov vyskytujúcich sa pri označení uvedenej lokality sú výsledkom predchádzajúcej ťažby v pralese Białowieża, teda ťažby dreva v lesných porastoch vysadených v minulosti. V skutočnosti práve drastické zníženie ťažby dreva v starnúcich lesných porastoch v POL z roku 2012 pod tlakom Komisie malo za následok úhyn lesných porastov, predovšetkým smrekov, z dôvodu rozšírenia lykožrúta smrekového. V nadväznosti na toto odumieranie by chránené biotopy mohli začať podliehať zmenám. Napríklad biotop 9170 (subkontinentálne dubovo-hrabové lesy), teda dominantný biotop, by sa mohol začať meniť na močiare alebo lúky. Poľské orgány preto vypracovali sanačný program, ktorého

východiskom bol celkový súpis stavu biotopov a druhov lokality Natura 2000 Puszcza Białowieża. V tejto súvislosti predstavuje schválenie prílohy z roku 2016 pokus o návrat k prechádzajúcej metóde hospodárenia.

- 98 Za týchto podmienok práve prerušenie ochranných opatrení ohrozuje integritu tejto lokality a kontinuitu biotopov, ktoré sa tam nachádzajú. Nedostatok ľudských činností na podporu zachovania biodiverzity by viedlo k odumieraniu živočíšnych druhov a ich biotopov. Komisia sa teda dopustila pochybenia, keď vychádzala z pôvodného charakteru pralesa Białowieża a keď tvrdila, že druhy vyskytujúce sa v tomto pralese sú druhmi typickými pre územia nenarušené činnosťou človeka.
- 99 Rozhodnutie o aktívnom lesnom hospodárení prijali aj iné členské štáty. Rakúsko tak zaviedlo program na obmedzenie rozširovania lykožrúta smrekového v národných parkoch a na územiach s vysokou prírodnou hodnotou, v rámci ktorého bol zákaz vykonávania prác zachovaný v „centrách biologickej rôznorodosti“, pričom sa zároveň chránia susediace produkčné lesy s využitím techník lesného hospodárenia. Rovnako sa vo všeobecnosti odporúča, aby územia, na ktorých sú chránené prirodzené procesy, ako napríklad národné parky, boli jasne rozdelené na zónu voľného zásahu a periférne zóny, v ktorých budú vykonávané činnosti, ktoré majú obmedziť rozširovanie lykožrúta smrekového. Vytvorením referenčných zón Poľská republika uplatnila rovnaký prístup.
- 100 Poľská republika tiež tvrdí, že činnosti uvedené v prílohe z roku 2016 sú v súlade s POO z roku 2015. V súlade s týmto plánom táto príloha vylučuje činnosti hospodárenia, ako napríklad výrubu a rezy pred výrubmi, v porastoch jedného druhu zložených z najmenej 10 % aspoň storočných jedincov. V týchto lesných porastoch sa vykonávajú len „sanitárne rezy“ na odstránenie smrekového dreva napadnutého lykožrútom smrekovým. Suché drevo v týchto porastoch nie je odstraňované. Navyše sa nevykonávajú žiadne „sanitárne rezy“ v prírodných rezerváciách a v močaristých a vlhkých biotopoch. Oblasti nedotknuté „sanitárnymi rezmi“ predstavujú 7 123 hektárov, teda 58 % plochy lesnej oblasti Białowieża. Okrem toho činnosti stanovené v prílohe z roku 2016 sa týkajú iba 5,4 % plochy danej lokality, teda 3 401 hektárov. Za týchto okolností posúdenie vplyvov na životné prostredie vykonané v roku 2015 vylúčilo, že sa môže naplniť potenciálna hrozba súvisiaca s odstraňovaním odumierajúcich a odumretých stromov, ktorá bola identifikovaná v POO z roku 2015.
- 101 Pokiaľ ide o saproxylické chrobáky, Poľská republika dodáva, že sa nebudú odstraňovať odumreté stojace borovice vystavené slnku, ktoré tvoria biotop krasoňa. Pokiaľ ide o populáciu plocháča červeného, tento druh sa podľa štúdií vykonaných v rokoch 2016 a 2017 na takmer 12 000 posudzovaných stromoch sústreďuje na osikách a jaseňoch. Súpis vykonávaný od apríla 2016 predstavuje prvý projekt tejto povahy, v rámci ktorého boli jednotlivé základné zložky biologickej rôznorodosti objektívne posúdené a štatisticky overené na 1 400 plochách rozmiestnených v rámci pravidelnej siete rozprestierajúcej sa v celej lokalite pralesa Białowieża. V prípade borosa schneiderovho je najväčšou hrozbou ubúdanie borovíc. V prípade pralesníka oranžovošitého, *Pytho kolwensis* a drevníka ryhovaného vyplýva najväčšia hrozba z prerušenia priebežného prílevu veľkorozmerného odumretého dreva, ktoré je spôsobené rýchlym úhynom starších smrekových porastov z dôvodu rozširovania lykožrúta smrekového.
- 102 Okrem toho vykonávanie rezov súvisiacich s odstraňovaním odumretých smrekov má pozitívny vplyv na biotop krasoňa a pižmovca hnedého tým, že zvyšuje prístup svetla do lesa. Pokiaľ ide o iné druhy, ako boros schneiderov, plocháč červený a drevník ryhovaný, smrek nie je ich obľúbeným biotopom. V súčasnosti sa v pralese Białowieża nachádza v priemere približne 64 m³ odumretého dreva na hektár. Vzhľadom na to, že v krajine sa priebežne objavuje odumreté drevo, je plne zaručená bezpečnosť biotopov daných druhov chrobákov.
- 103 Podľa Poľskej republiky treba vziať do úvahy tiež referenčné zóny. Tieto zóny nemajú nijako kompenzovať alebo zmierniť údajne negatívny vplyv daných činností aktívneho lesného hospodárenia. Tieto zóny boli zriadené v súlade so zásadou lojálnej spolupráce uvedenou v článku 4 ods. 3 ZEÚ na účely porovnania s inými zónami pralesa Białowieża. Okrem toho ich umiestnenie súvisí so stavom

ochrany prirodzených biotopov a neexistenciou potreby vykonávať ochranné úlohy, ktoré vyplývajú z POO z roku 2015. Komisia nemôže poľským orgánom vytýkať ani to, že v prípade referenčných zón nevykonali posúdenie vplyvov na životné prostredie. Podľa tejto logiky by totiž rovnakú námietku bolo treba vzniesť voči prerušeniu ťažby v celom pralesi Białowieża, ktoré požaduje Komisia.

- 104 V tejto súvislosti sa Komisia mylí, keď sa domnieva, že nečinnosť má pozitívny vplyv na biologickú rôznorodosť. Z výsledkov súpisu vykonávaného od apríla 2016 tak vyplýva, že napríklad v zóne prísnej ochrany Bielovežského národného parku sa vyskytuje len jediná kolónia borosa schneiderovho, zatiaľ čo na území lesnej oblasti Białowieża bol takýto výskyt zistený 70-krát. Analogická situácia existuje pre celý rad iných druhov, ako najmä kuličiek vrabčích alebo ďateľ trojprstý.
- 105 Napokon, pokiaľ ide o zohľadnenie najlepších dostupných vedeckých poznatkov, Poľská republika zdôrazňuje, že prales Białowieża je ekosystémom do tej miery špecifickým a jedinečným, že výsledky štúdií o vzájomnej závislosti medzi jednotlivými organizmami vykonaných v iných ekosystémoch nemožno preniesť na situáciu tohto lesa. Hoci časť vedeckých kruhov je proti riešeniu rozširovania lykožrúta smrekového výrubom napadnutých stromov, existuje aj rad vedeckých prác, podľa ktorých by neexistencia zásahu proti lykožrútovi smrekovému v pralesi Białowieża mala za následok vysokú pravdepodobnosť výskytu vážnych a nenapraviteľných účinkov na prirodzené biotopy a biotopy živočíšnych druhov, na ochranu ktorých bola označená lokalita Natura 2000 Puszcza Białowieża. Okrem toho z jednej štúdie týkajúcej sa pralesa Białowieża vyplýva, že prísna ochrana má byť iba doplnkom, a nie hlavnou súčasťou stratégie ochrany a zachovania vysokej úrovne biologickej rôznorodosti.

b) Posúdenie Súdnym dvorom

1) Úvodné pripomienky

- 106 Treba pripomenúť, že článok 6 smernice „o biotopoch“ ukladá členským štátom súbor povinností a osobitných postupov, ktoré majú zabezpečiť, ako to vyplýva aj z článku 2 ods. 2 tejto smernice, zachovanie alebo prípadne obnovenie prirodzených biotopov a druhov divokej fauny a flóry európskeho významu s cieľom dosiahnuť všeobecnejší cieľ tejto istej smernice, ktorým je zabezpečenie vysokej úrovne ochrany životného prostredia, pokiaľ ide o územia chránené v zmysle tejto smernice (pozri v tomto zmysle rozsudky z 11. apríla 2013, Sweetman a i., C-258/11, EU:C:2013:220, bod 36, ako aj z 8. novembra 2016, Lesoochrannárske zoskupenie VLK, C-243/15, EU:C:2016:838, bod 43).
- 107 V tomto kontexte ustanovenia smernice „o biotopoch“ majú zabezpečiť, aby členské štáty prijali vhodné ochranné opatrenia na udržanie ekologických vlastností týchto lokalít, v ktorých sa vyskytujú typy prirodzených biotopov (rozsudky z 11. apríla 2013, Sweetman a i., C-258/11, EU:C:2013:220, bod 38, ako aj z 21. júla 2016, Orleans a i., C-387/15 a C-388/15, EU:C:2016:583, bod 36).
- 108 Na tento účel článok 6 ods. 3 smernice „o biotopoch“ stanovuje posúdenie, ktorého cieľom je pomocou predchádzajúcej kontroly zabezpečiť, aby sa plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou dotknutej lokality alebo pre ňu nie je nevyhnutný, ale môže ju významne ovplyvniť, povolil len za predpokladu, že nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu tejto lokality (pozri najmä rozsudky z 11. apríla 2013, Sweetman a i., C-258/11, EU:C:2013:220, bod 28, ako aj z 21. júla 2016, Orleans a i., C-387/15 a C-388/15, EU:C:2016:583, bod 43).
- 109 V tejto súvislosti je potrebné spresniť, že pokiaľ ide o územia klasifikované ako OCHÚ, povinnosti, ktoré vyplývajú z prvej vety článku 4 ods. 4 smernice „o vtáctve“ sa podľa článku 7 smernice „o biotopoch“ nahrádzajú povinnosťami vyplývajúcimi z tohto ustanovenia odo dňa klasifikácie na základe tejto smernice, ak je tento dátum neskorší ako deň vykonania smernice „o biotopoch“ (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok z 24. novembra 2016, Komisia/Španielsko, C-461/14, EU:C:2016:895, body 71 a 92, ako aj citovanú judikatúru).

- 110 Článok 6 ods. 3 smernice „o biotopoch“ rozlišuje dve fázy.
- 111 Prvá fáza, opísaná v prvej vete uvedeného ustanovenia, vyžaduje od členských štátov, aby vykonali primerané posúdenie vplyvu plánu alebo projektu na chránenú lokalitu, ak existuje pravdepodobnosť, že tento plán alebo projekt môže mať na túto lokalitu významný vplyv (rozsudky z 11. apríla 2013, Sweetman a i., C-258/11, EU:C:2013:220, bod 29, ako aj z 21. júla 2016, Orleans a i., C-387/15 a C-388/15, EU:C:2016:583, bod 44).
- 112 Konkrétne, s ohľadom na zásadu obozretnosti, ak plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo pre ňu nie je nevyhnutný, môže ohroziť ciele jej ochrany, musí sa považovať za taký, ktorý môže mať významný vplyv na túto lokalitu. Posúdenie uvedeného rizika sa musí vykonať s ohľadom na vlastnosti a podmienky životného prostredia príznačné pre lokalitu, ktorej sa takýto plán alebo projekt týka (pozri najmä rozsudky z 11. apríla 2013, Sweetman a i., C-258/11, EU:C:2013:220, bod 30, ako aj z 21. júla 2016, Orleans a i., C-387/15 a C-388/15, EU:C:2016:583, bod 45).
- 113 Primerané posúdenie vplyvov plánu alebo projektu na dotknutú lokalitu, ktoré treba vykonať podľa uvedeného článku 6 ods. 3 prvej vety smernice „o biotopoch“, predpokladá, že vzhľadom na najlepšie vedecké poznatky v danej oblasti musia byť zistené všetky aspekty predmetného plánu alebo projektu, ktoré môžu samostatne alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi ovplyvniť ciele ochrany tejto lokality (pozri najmä rozsudky z 21. júla 2016, Orleans a i., C-387/15 a C-388/15, EU:C:2016:583, bod 51, ako aj z 26. apríla 2017, Komisia/Nemecko, C-142/16, EU:C:2017:301, bod 57).
- 114 Posúdenie uskutočnené podľa článku 6 ods. 3 prvej vety smernice „o biotopoch“ preto nemôže mať medzery a musí obsahovať úplné, presné a definitívne zistenia a závery, ktoré môžu odstrániť akúkoľvek dôvodnú vedeckú pochybnosť, pokiaľ ide o následky prác plánovaných v dotknutej lokalite (pozri najmä rozsudky z 11. apríla 2013, Sweetman a i., C-258/11, EU:C:2013:220, bod 44, ako aj z 21. júla 2016, Orleans a i., C-387/15 a C-388/15, EU:C:2016:583, bod 50).
- 115 Druhá fáza, uvedená v článku 6 ods. 3 druhej vety smernice „o biotopoch“, ktorá nasleduje po uvedenom primeranom posúdení, umožňuje taký plán alebo projekt povoliť len pod podmienkou, že nepriaznivo neovplyvní integritu dotknutej lokality, a s výhradou ustanovení odseku 4 tohto článku (rozsudky z 11. apríla 2013, Sweetman a i., C-258/11, EU:C:2013:220, bod 31, ako aj z 21. júla 2016, Orleans a i., C-387/15 a C-388/15, EU:C:2016:583, bod 46).
- 116 Nepriaznivo neovplyvní integritu lokality ako prirodzeného biotopu v zmysle článku 6 ods. 3 druhej vety smernice „o biotopoch“ predpokladá zachovať ju v priaznivom stave ochrany, čo znamená trvalé zachovanie základných vlastností dotknutej lokality súvisiacich s prítomnosťou určitého typu prirodzeného biotopu, ktorého cieľ ochrany odôvodnil zaradenie tejto lokality do zoznamu LEV v zmysle tejto smernice (pozri najmä rozsudky z 11. apríla 2013, Sweetman a i., C-258/11, EU:C:2013:220, bod 39, ako aj z 21. júla 2016, Orleans a i., C-387/15 a C-388/15, EU:C:2016:583, bod 47).
- 117 Povolenie plánu alebo projektu podľa článku 6 ods. 3 smernice „o biotopoch“ možno teda vydať len za predpokladu, že príslušné orgány nadobudli istotu, že plán alebo projekt nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu predmetnej lokality. O taký prípad ide, keď z vedeckého hľadiska neexistuje žiadna rozumná pochybnosť, že tu takéto účinky nie sú (pozri v tomto zmysle rozsudky z 11. apríla 2013, Sweetman a i., C-258/11, EU:C:2013:220, bod 40, ako aj z 8. novembra 2016, Lesoochrannárske zoskupenie VLK, C-243/15, EU:C:2016:838, bod 42).
- 118 Toto ustanovenie zahŕňa tiež zásadu predchádzania škodám a umožňuje účinne predchádzať nepriaznivým vplyvom plánov alebo projektov na integritu chránených lokalít. Menej prísne kritérium na udelenie povolenia by nemohlo rovnako účinne zabezpečiť dosiahnutie cieľa ochrany lokalít,

ktorému uvedené ustanovenie slúži (rozsudky z 11. apríla 2013, Sweetman a i., C-258/11, EU:C:2013:220, bod 41, ako aj z 21. júla 2016, Orleans a i., C-387/15 a C-388/15, EU:C:2016:583, bod 53).

- 119 Príslušné vnútroštátne orgány teda nemôžu schváliť zásahy, ktoré môžu trvalo ohroziť ekologické vlastnosti lokalít, v ktorých sa vyskytujú prioritné typy prirodzených biotopov európskeho významu. Ide najmä o prípady, keď by zásah mohol viesť k strate alebo k čiastočnému a nenapraviteľnému zničeniu prioritného typu prirodzeného biotopu, ktorý sa nachádza v predmetnej lokalite (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 24. novembra 2011, Komisia/Španielsko, C-404/09, EU:C:2011:768, bod 163, a z 11. apríla 2013, Sweetman a i., C-258/11, EU:C:2013:220, bod 43).
- 120 Podľa ustálenej judikatúry dôvodná pochybnosť o neprítomnosti škodlivých vplyvov na integritu dotknutej lokality z vedeckého hľadiska okrem toho nesmie existovať v deň prijatia rozhodnutia, ktorým sa povoľuje realizácia projektu (pozri najmä rozsudky z 26. októbra 2006, Komisia/Portugalsko, C-239/04, EU:C:2006:665, bod 24, a z 26. apríla 2017, Komisia/Nemecko, C-142/16, EU:C:2017:301, bod 42).
- 121 Vo svetle týchto zásad je potrebné preskúmať, či, ako uvádza Komisia v rámci svojej prvej výhrady, Poľská republika prijatím prílohy z roku 2016 a rozhodnutia č. 51 porušila svoje povinnosti vyplývajúce z článku 6 ods. 3 smernice „o biotopoch“.

2) O existencii plánu alebo projektu, ktorý priamo nesúvisí so správou dotknutej lokality alebo nie je pre ňu potrebný

- 122 Príloha z roku 2016 mení a dopĺňa POL z roku 2012 týkajúci sa lesnej oblasti Białowieża s cieľom umožniť v období rokov 2012 – 2021 v tejto lesnej oblasti nárast objemu dobývateľného dreva zo 63 471 m³ na 188 000 m³ prostredníctvom činností zameraných na aktívne obhospodarovanie lesov, ako sú „sanitárne rezy“ smrekov napadnutých lykožrútom smrekovým, odstraňovanie odumierajúcich stromov a zalesňovanie. Na základe uplatnenia rozhodnutia č. 51 boli tieto činnosti vykonané nielen v lesnej oblasti Białowieża, ale aj v lesných oblastiach Browsk a Hajnówka.
- 123 Z toho teda vyplýva, že keďže jediným cieľom prílohy z roku 2016 je zvýšiť objem dobývateľného dreva prostredníctvom predmetných činností aktívneho obhospodarovania lesov v rámci lokality Natura 2000 Puszcza Białowieška, táto príloha nestanovuje žiadne ciele a opatrenia na zachovanie tejto lokality, ktoré sa v skutočnosti nachádzajú v POO z roku 2015, ktorý bol krátko predtým prijatý poľskými orgánmi.
- 124 Z toho vyplýva, že príloha z roku 2016 a rozhodnutie č. 51 tým, že umožňujú takéto zásahy do prírodného prostredia využívaním lesných zdrojov, predstavujú „plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou“ lokality Natura 2000 Puszcza Białowieška v zmysle článku 6 ods. 3 prvej vety smernice „o biotopoch“.
- 125 V tejto súvislosti nie je relevantné, že objem dobývateľného dreva stanovený v prílohe z roku 2016 je nižší než objem povolený v plánoch obhospodarovania lesov na obdobia rokov 1992 – 2001 a 2002 – 2011. Existencia plánu alebo projektu, ktorý nie je priamo spojený so správou chránenej lokality alebo nie je na túto správu priamo potrebný, závisí v podstate od povahy predmetného zásahu, a nie od jeho rozsahu.
- 126 Okrem toho Poľská republika nesprávne tvrdí, že príloha z roku 2016 umožňuje splniť cieľ ochrany spočívajúci v obmedzení rozširovania lykožrúta smrekového. Tento cieľ vôbec nie je uvedený medzi cieľmi ochrany stanovenými v POO z roku 2015, ktorý práve naopak výslovne uvádza v prílohe 3, že

odstraňovanie smrekov napadnutých lykožrútom smrekovým treba považovať za potenciálne nebezpečenstvo pre zachovanie priaznivého stavu ochrany biotopov kuvička vrabčieho, pôtika kapcavého a ďatľa trojprstého.

- 127 Z toho vyplýva, že Poľská republika bola povinná podľa článku 6 ods. 3 prvej vety smernice „o biotopoch“ vykonať primerané posúdenie vplyvov predmetných činností aktívneho obhospodarovania lesov, ak existovala pravdepodobnosť, že tieto činnosti podstatne ovplyvňujú integritu lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska.

3) O nevyhnutnosti a existencii primeraného posúdenia vplyvov na životné prostredie

- 128 Treba konštatovať, že vzhľadom na rozsah a intenzitu predmetných činností aktívneho obhospodarovania lesov, ktoré stanovujú odstraňovanie a výrub stromov v chránených biotopoch v rámci lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska, môžu tieto svojou povahou ohrozovať ciele ochrany tejto lokality.
- 129 V tejto súvislosti treba najmä uviesť, že príloha z roku 2016 umožňuje ťažbu dreva v objeme 188 000 m³ v lesnej oblasti Białowieża v období rokov 2012 – 2021, čo predstavuje významnú úroveň využívania, ktorá je takmer trojnásobne vyššia ako úroveň povolená v POL z roku 2012 na rovnaké obdobie.
- 130 Z uvedeného vyplýva, že existuje pravdepodobnosť, že predmetné činnosti aktívneho obhospodarovania lesov sa vo významnej miere dotknú lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska.
- 131 V prejednáwanej veci Poľská republika nespochybňuje, že bola povinná vykonať posúdenie vplyvov týchto činností na uvedenú lokalitu podľa článku 6 ods. 3 prvej vety smernice „o biotopoch“. Naopak tvrdí, že vykonaním posúdenia vplyvov z roku 2015 konala plne v súlade s týmto ustanovením.
- 132 Je pravda, že nie je sporné, že po prvom hodnotení, ktoré dospelo k záveru, že pôvodný návrh prílohy k POL z roku 2012 týkajúcej sa lesnej oblasti Białowieża, ktorý povoľoval ťažbu dreva vo výške 317 894 m³, môže mať škodlivé účinky na integritu lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska, poľské orgány znížili tento objem v prílohe z roku 2016 na 188 000 m³.
- 133 Posúdenie vplyvov v roku 2015 však stále obsahuje viaceré podstatné medzery.
- 134 V prvom rade treba konštatovať, že toto posúdenie sa týka len prílohy z roku 2016, a nie rozhodnutia č. 51, hoci toto rozhodnutie rozšírilo vykonanie činností aktívneho obhospodarovania lesov stanovené v uvedenej prílohe len pre samotnú lesnú oblasť Białowieża, na lesné oblasti Browsk a Hajnówka, a teda na všetky lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska, s výnimkou jediného národného parku.
- 135 Z toho vyplýva, že vplyv týchto činností v týchto dvoch lesných oblastiach nebol predmetom žiadneho posúdenia poľskými orgánmi. V súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 113 tohto rozsudku však musí plán alebo projekt, ktorý nie je priamo spojený so správou dotknutej lokality alebo nie je na túto správu priamo potrebný, zohľadňovať kumulatívne účinky vyplývajúce zo spojenia tohto plánu alebo projektu s inými plánmi alebo projektmi s ohľadom na ciele ochrany tejto lokality.
- 136 V druhom rade, ako uviedol aj generálny advokát v bode 162 svojich návrhov, zo samotného znenia bodu 4.2 posúdenia vplyvov z roku 2015, v ktorom sa uvádza, že „ustanovenia o vplyvoch na lokalitu Natura 2000 [Puszcza Białowieska] nachádzajúce sa v ‚posúdení vplyvov na životné prostredie‘ na roky 2012 až 2021 v zásade nie je potrebné aktualizovať“, vyplýva, že bolo vykonané na základe údajov použitých na posúdenie vplyvu POL z roku 2012 na túto lokalitu, a nie na základe aktualizovaných údajov.

- 137 Posúdenie však nemožno považovať za „primerané“ v zmysle článku 6 ods. 3 prvej vety smernice „o biotopoch“, ak chýbajú aktuálne údaje o chránených biotopoch a druhoch (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. septembra 2012, *Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias a i.*, C-43/10, EU:C:2012:560, bod 115).
- 138 V prejednávanej veci to platí o to viac, že predmetné činnosti aktívneho obhospodarovania lesov sa zameriavajú práve na zohľadnenie novej okolnosti, ktorá nastala v lokalite Natura 2000 Puszcza Białowieska po prijatí POL z roku 2012, teda podľa znenia bodu 2.8 posúdenia vplyvov z roku 2015, „ďalšieho zhoršenia stavu lesných porastov v dôsledku neustáleho rozširovania lykožrúta smrekového“, ktorého prvé príznaky sa podľa tohto dokumentu objavovali od roku 2011 a ktoré vyvrcholili v priebehu roka 2015.
- 139 Okrem toho v súlade s judikatúrou pripomenutou v bodoch 113, 114 a 120 tohto rozsudku práve na základe úplných, presných a definitívnych zistení a záverov by v čase prijatia prílohy z roku 2016, v ktorej sa povoľuje uskutočnenie predmetných činností aktívneho obhospodarovania lesov, nemala z vedeckého hľadiska s ohľadom na najlepšie vedecké poznatky existovať žiadna primeraná pochybnosť, pokiaľ ide o neexistenciu nepriaznivého vplyvu na integritu uvedenej lokality.
- 140 V treťom rade treba uviesť, že posúdenie vplyvov z roku 2015 neodkazuje na ciele ochrany chránených biotopov a druhov v lokalite Natura 2000 Puszcza Białowieska, ktoré boli predmetom POO z roku 2015, ani nedefinuje integritu tejto lokality alebo dôkladne nepreskúmava dôvody, prečo ju predmetné činnosti aktívneho obhospodarovania lesov nemôžu nepriaznivo ovplyvniť.
- 141 Toto posúdenie, ktoré sa zameriava najmä na porasty napadnuté lykožrútom smrekovým, teda hlavne smrek, neskúma systematicky a podrobne riziká, ktoré vykonávanie týchto činností prináša pre každý z chránených biotopov a druhov v lokalite Natura 2000 Puszcza Białowieska.
- 142 Preto, pokiaľ ide o biotopy 91D0 (rašelinové lesy) a 91E0 (zvyškové naplaveninové lesy s vrbami, topoľmi, olšami a jaseňmi), toto posúdenie najprv uviedlo, že tieto biotopy sú predmetom „preriedovania“ porastov, v ktorých sa nachádza smrek, a potom bez ďalšej analýzy dospelo vo svojom bode 4.2.1 k záveru, že tieto preriedovania nebudú „mať škodlivý vplyv na priaznivý stav ochrany“, a v tejto súvislosti len uviedlo, že rozsah rezov „by mal vychádzať zo skutočného rizika rozšírenia“, pričom však neuviedlo nijaký konkrétny údaj o pravdepodobnom vývoji tohto rozšírenia.
- 143 Rovnako posúdenie vplyvov z roku 2015 dospelo vo svojom bode 4.2.3 k záveru, že existujú „zanedbateľné vplyvy“ na pralesníka oranžovošitého, *Pytho kolwensis*, včelára lesného, ďatľa bieločrptého, mucholapky malej, mucholapky bielokrkej a holuba plúžika s uvedením len jediného vysvetlenia, že ide o druhy „ktoré sú väčšinou priamo spojené s lesnými oblasťami a na ktoré plánované činnosti nebudú mať žiadny významný vplyv“. Okrem toho, hoci toto posúdenie v tom istom bode 4.2.3, pokiaľ ide o borosa schneiderovho, krasoňa, plocháča červeného, drevníka ryhovaného, kivička vrabčieho a ďatľa trojprstého, uvádza, že „vplyv na ich biotop nemôže byť v ojedinelých prípadoch vylúčený“, s cieľom vylúčiť existenciu významného vplyvu sa obmedzuje na konštatovanie, že bude zachovaná „časť porastov s odumierajúcimi stromami“, avšak bez toho, aby bolo stanovené ich množstvo, alebo miesto, kde musia byť zachované.
- 144 Z toho vyplýva, že posúdenie vplyvov z roku 2015 nemôže vyvrátiť akúkoľvek vedeckú pochybnosť o nepriaznivých vplyvoch prílohy z roku 2016 na lokalitu Natura 2000 Puszcza Białowieska.
- 145 Toto konštatovanie je potvrdené tým, že v ten istý deň, ako bola schválená táto príloha, bol schválený sanačný program a o šesť dní neskôr rozhodnutie č. 52.

- 146 Ako totiž vyplýva z odôvodnenia tohto programu a ustanovení tohto rozhodnutia, zavedením referenčných zón v lesných oblastiach Białowieża a Browsk, v ktorých sa nemohla žiadna z týchto činností vykonať, mali tieto opatrenia konkrétne za cieľ posúdiť vplyv činností aktívneho obhospodarovania lesov ustanovených v uvedenej prílohe na lokalitu Natura 2000 Puszcza Białowieska.
- 147 Podľa vysvetlení poskytnutých samotnou Poľskou republikou mali tieto oblasti najmä umožniť posúdiť na ploche približne 17 000 hektárov vývoj vlastností tejto lokality bez akéhokoľvek ľudského zásahu s cieľom porovnať tento vývoj s vývojom vyplývajúcim z činností zameraných na aktívne obhospodarovanie lesov stanovených v prílohe z roku 2016, ktoré boli vykonané vo zvyšnej časti troch predmetných lesných oblastí s rozlohou približne 34 000 hektárov.
- 148 Schváleniu plánu alebo projektu však musí predchádzať primerané posúdenie ich vplyvu na príslušnú lokalitu (pozri najmä rozsudok zo 7. septembra 2004, Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, EU:C:2004:482, bod 53). Nemôže k nemu teda dôjsť súbežne so schválením alebo následne po ňom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. septembra 2007, Komisia/Taliansko, C-304/05, EU:C:2007:532, bod 72, a z 24. novembra 2011, Komisia/Španielsko, C-404/09, EU:C:2011:768, bod 104).
- 149 Okrem toho je nesporné, že v čase prijatia prílohy z roku 2016 poľské orgány nemali k dispozícii úplné výsledky súpisu biologickej rôznorodosti v lokalite Natura 2000 Puszcza Białowieska, ktorého vyhotovenie považovali od apríla 2016 za potrebné na účely identifikácie miest rozšírenia chránených druhov nachádzajúcich sa v tejto lokalite.
- 150 Z toho vyplýva, že samotné tieto orgány si boli vedomé nedostatočnosti údajov dostupných v čase prijatia tejto prílohy týkajúcich sa vplyvu predmetných činností aktívneho obhospodarovania lesov na tieto druhy.
- 151 Za týchto podmienok treba dospieť k záveru, že keďže poľské orgány nemali k dispozícii všetky relevantné údaje na posúdenie vplyvov predmetných činností aktívneho obhospodarovania lesov na integritu lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska, nevykonali pred prijatím prílohy z roku 2016 a rozhodnutia č. 51 potrebné posúdenie týchto vplyvov a tým porušili povinnosť vyplývajúcu z článku 6 ods. 3 prvej vety smernice „o biotopoch“.

4) O nepriaznivom vplyve na integritu predmetnej lokality

- 152 Komisia okrem toho tvrdí, že poľské orgány schválili predmetné činnosti aktívneho obhospodarovania lesov, hoci tieto činnosti môžu mať nepriaznivý vplyv na integritu lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska.
- 153 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, ako bolo uvedené v bode 16 tohto rozsudku, že lokalita Natura 2000 Puszcza Białowieska bola na žiadosť Poľskej republiky klasifikovaná ako LEV podľa smernice „o biotopoch“ a predstavuje tiež OCHÚ podľa smernice „o vtáctve“.
- 154 Hoci režim ochrany, ktorú tieto smernice priznávajú lokalitám, ktoré patria do sústavy Natura 2000, nezakazuje, ako tvrdí Poľská republika, všetky ľudské činnosti v rámci týchto lokalít, podmieňuje povolenie týchto činností splnením povinností, ktoré sú v nich stanovené (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. júla 2011, Azienda Agro-Zootecnica Franchini a Eolica di Altamura, C-2/10, EU:C:2011:502, bod 40).

- 155 V dôsledku toho, ako uviedol generálny advokát v bode 134 svojich návrhov, argumentácia tohto členského štátu založená na skutočnosti, že prales Białowieża nemožno považovať za „prirodzený“ alebo „prvotný“ les, pretože v tomto pralese dochádzalo vždy k aktívnej ľudskej činnosti, ktorá určila jeho vlastnosti, je irelevantná, pretože smernice „o biotopoch“ a „o vtáctve“ upravujú jeho obhospodarovanie bez ohľadu na kvalifikáciu tohto lesa.
- 156 V súlade s článkom 6 ods. 3 druhou vetou smernice „o biotopoch“, ktorý sa podľa článku 7 tejto smernice uplatňuje na OCHÚ, Poľská republika mohla povoliť predmetné činnosti aktívneho obhospodarovania lesov len pod podmienkou, že tieto činnosti nemajú nepriaznivé vplyvy na trvalé zachovanie základných vlastností lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska, ktoré sú spojené s prítomnosťou typov biotopov, ktorých cieľ ochrany odôvodnil zaradenie tejto lokality do zoznamu LEV.
- 157 V prejednávanej veci je nesporné, že cieľ ochrany, ktorý viedol k označeniu lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska ako LEV a OCHÚ, spočíva v zachovaní priaznivého stavu ochrany podľa základných vlastností tejto lokality biotopov 9170 (subkontinentálne dubovo-hrabové lesy), 91D0 (rašelinové lesy) a 91E0 (zvyškové naplaveninové lesy s vrbami, topoľmi, olšami a jaseňmi), biotopov saproxylických chrobákov, ako sú boros schneiderov, krasoň, plocháč červený, pralesník oranžovošitý, *Pytho kolwensi* a drevník ryhovaný, ako aj biotopov vtákov, ako sú včelár lesný, kuvičok vrabčí, pôtik kapcavý, ďateľ bielochrbtý, ďateľ trojprstý, mucholapka malá, mucholapka bielokrká a holub plúžik.
- 158 Na účely konštatovania nesplnenia povinnosti vyplývajúcej z článku 6 ods. 3 druhej vety smernice „o biotopoch“ Komisia s ohľadom na zásadu obozretnosti, ktorá, ako bolo uvedené v bode 118 tohto rozsudku, je neoddeliteľnou súčasťou tohto ustanovenia, nemusí preukázať príčinnú súvislosť medzi predmetnými činnosťami aktívneho obhospodarovania lesov a nepriaznivým vplyvom na integritu týchto biotopov a druhov, ale stačí, ak preukáže existenciu pravdepodobnosti alebo rizika, že tieto činnosti spôsobujú takýto vplyv (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. novembra 2011, Komisia/Španielsko, C-404/09, EU:C:2011:768, bod 142 a citovanú judikatúru).
- 159 Treba teda preskúmať, či, ako tvrdí Komisia na podporu svojej prvej výhrady, predmetné činnosti aktívneho obhospodarovania lesov môžu mať nepriaznivé vplyvy na tieto chránené biotopy a druhy v lokalite Natura 2000 Puszcza Białowieska, a teda mať nepriaznivý vplyv na integritu tejto lokality.
- 160 V tejto súvislosti je potrebné najprv konštatovať, že hoci tieto činnosti majú za cieľ „predovšetkým“, ako sa uvádza v prílohe z roku 2016, vyrúbať smreký napadnuté lykožrútom, ani táto príloha a ani rozhodnutie č. 51 neobsahujú obmedzenia veku stromov alebo lesných porastov, ktorých sa uvedené činnosti týkajú, predovšetkým podľa biotopu, v ktorom sa nachádzajú. Práve naopak, rozhodnutie č. 51 výslovne stanovuje výrub stromov napadnutých lykožrútom „vo všetkých vekových triedach lesných porastov“ a spresňuje, že v prípade týchto rezov platí výnimka „z obmedzení vzťahujúcich sa na vek stromov a funkciu lesných porastov“. Z toho vyplýva, že príloha z roku 2016 a rozhodnutie č. 51 povoľujú výrub storočných smrekov vo všetkých druhoch porastov vrátane chránených biotopov.
- 161 Ďalej sa zdá, že tak príloha z roku 2016, ako aj rozhodnutie č. 51 povoľujú výrub stromov z dôvodu „verejnej bezpečnosti“, bez akéhokoľvek spresnenia konkrétnych podmienok odôvodňujúcich výrub z takéhoto dôvodu.
- 162 Napokon príloha z roku 2016 a rozhodnutie č. 51 umožňujú odstránenie akéhokoľvek typu „stromov“, čo zahŕňa nielen smrek, ale aj borovice, duby, hraby, jelše, jasene, vrby a topole, ak sú „odumreté“, „suché“ alebo „odumierajúce“, pričom nestanovujú obmedzenia, pokiaľ ide o dotknuté porasty.
- 163 Zdá sa teda, na rozdiel od toho, čo tvrdí Poľská republika, že činnosti aktívneho obhospodarovania lesov nespočívajú iba v „sanitárnych rezoch“ na účely odstránenia len smrekov napadnutých lykožrútom, ale umožňujú aj výrub a rezy pred výrubom v porastoch jedného druhu zložených z najmenej 10 % aspoň storočných jedincov.

- 164 V súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 119 tohto rozsudku však činnosti aktívneho obhospodarovania lesov, ako sú činnosti v prejednávanej veci, zamerané na odstránenie a vyrúbanie značného počtu stromov v lokalite Natura 2000 Puszcza Białowieska môžu svojou povahou trvalo ohroziť ekologické vlastnosti tejto lokality, pretože tieto činnosti môžu nevyhnutne viesť k strate alebo k čiastočnému a nenapraviteľnému zničeniu chránených biotopov a druhov nachádzajúcich sa v uvedenej lokalite.
- 165 Je teda potrebné konštatovať, že činnosti aktívneho obhospodarovania lesov predstavujú uskutočnenie potenciálneho nebezpečenstva, ktoré poľské orgány identifikovali v prílohe 3 k POO z roku 2015 pre tieto biotopy a druhy.
- 166 V prvom rade totiž „výrub stromov vo viac ako storočných porastoch“ je v POO z roku 2015 identifikovaný ako potenciálne nebezpečenstvo v biotopoch 9170 (subkontinentálne dubovo-hrabové lesy) a 91E0 (zvyškové naplaveninové lesy s vrbami, topoľmi, olšami a jaseňmi), ako aj pre včelára lesného žijúceho v týchto biotopoch“ a „stínanie stromov“ a „omladzovanie lesov a zmiešaných lesov činnosťami lesného hospodárenia“ je navyše uvedené ako nebezpečenstvo pre borosa schneiderovho.
- 167 Ďalej „odstraňovanie viac ako storočných borovíc a smrekov“, ktoré sú napadnuté lykožrútom smrekovým, je označené ako potenciálne nebezpečenstvo pre kivička vrabčieho, pôtika kapcavého a datľa trojprstého.
- 168 Napokon, „odstraňovanie odumretých alebo odumierajúcich stromov“ je uvedené ako potenciálne nebezpečenstvo pre biotopy 9170 (subkontinentálne dubovo-hrabové lesy) a 91E0 (zvyškové naplaveninové lesy s vrbami, topoľmi, olšami a jaseňmi), ako aj pre kivička vrabčieho, pôtika kapcavého, datľa bielochrbtého, datľa trojprstého a plocháča červeného, zatiaľ čo „odstraňovanie odumierajúcich stromov“ sa označuje ako potenciálne nebezpečenstvo pre borosa schneiderovho, krasoňa, pralesníka oranžovošitého, *Pytho kolwensis* a drevníka ryhovaného.
- 169 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že v rozsahu, v akom predmetné činnosti aktívneho obhospodarovania lesov presne zodpovedajú potenciálnym nebezpečenstvám identifikovaným v prílohe 3 k POO z roku 2015 pre tieto biotopy a druhy, je pre posúdenie nepriaznivého vplyvu na integritu lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska, na rozdiel od toho, čo tvrdí Poľská republika, irelevantné, že príloha z roku 2016 neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by výslovne stanovovalo úmyselné zabíjanie, odchyťovanie alebo rušenie zvierat.
- 170 Žiadne z ostatných tvrdení predložených Poľskou republikou nemôže tieto závery spochybniť.
- 171 V prvom rade, čo sa týka nevyhnutnosti bojovať proti šíreniu lykožrúta smrekového, s ohľadom na zásadu obozretnosti, ktorá je jedným zo základných pilierov politiky vysokej úrovne ochrany, ktorú presadzuje Únia v oblasti životného prostredia podľa článku 191 ods. 2 prvého pododseku ZFEÚ a na základe ktorej sa majú vykladať právne predpisy Únie o ochrane životného prostredia, určite nemožno vylúčiť, že členskému štátu môže byť pod podmienkou prísneho dodržiavania zásady proporcionality povolené vykonávanie činností aktívneho obhospodarovania lesov v lokalite Natura 2000 chránenej podľa smerníc „o biotopoch“ a „o vtáctve“, aby sa zabránilo ďalšiemu šíreniu škodlivého organizmu, ktorý môže ohroziť integritu tejto lokality.
- 172 V prejednávanej veci však argumentácia, ktorú uviedla Poľská republika v tomto ohľade, neumožňuje dospieť k záveru, že predmetné činnosti aktívneho obhospodarovania lesov môžu byť odôvodnené potrebou zastavenia šírenia tohto škodcu.
- 173 Po prvé, ako už vyplýva z bodov 126 a 167 tohto rozsudku, lykožrút smrekový napriek tomu, že prvé príznaky rozšírenia boli pozorované podľa tohto členského štátu v priebehu roka 2011, nebol vôbec označený v POO z roku 2015 za potenciálne nebezpečenstvo pre integritu lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska, ale naopak, v tomto pláne bolo identifikované ako potenciálne nebezpečenstvo práve

odstraňovanie storočných smrekov a borovíc napadnutých lykožrútom smrekovým. Na rozdiel od toho, čo uviedla Poľská republika na pojednávaní, POO z roku 2015 vôbec neupravuje možnosť „sanitárnych rezov“ osobitne zameraných na stromy napadnuté lykožrútom smrekovým.

- 174 Po druhé na základe informácií, ktoré má Súdny dvor v tejto veci, neexistuje na rozdiel od toho, čo tvrdí Poľská republika, žiadna súvislosť medzi objemom dobývateľného dreva a šírením lykožrúta smrekového.
- 175 Hoci je pravda, že POL z roku 2012, po zásahu Komisie znížil v lesnej oblasti Białowieża na obdobie rokov 2012 – 2021 objem dobývateľného dreva na 63 471 m³, je nesporné, že už pred koncom roka 2015, t. j. po menej než štyroch rokoch, bol tento limit, ako už bolo uvedené v bode 24 tohto rozsudku, poľskými orgánmi vyčerpaný.
- 176 Zdá sa teda, ako to uviedol aj generálny advokát v bode 160 svojich návrhov, že objem dreva vyťažený v tejto oblasti zostal rovnaký ako v predchádzajúcich obdobiach, počas ktorých uplatniteľné plány obhospodarovania lesov stanovili objem dobývateľného dreva v lesnej oblasti Białowieża na 308 000 m³ na obdobie rokov 1992 – 2001 a na 302 000 m³ na obdobie rokov 2002 – 2011. Nemožno teda oprávnené tvrdiť, že rozširovanie lykožrúta smrekového bolo spôsobené znížením objemu dreva vyťaženého v rokoch 2012 až 2015.
- 177 Po tretie, ako už vyplýva z bodov 160 až 163 tohto rozsudku, predmetné operácie zamerané na aktívne obhospodarovanie lesov nie sú v nijakom prípade zamerané výlučne na smrek napadnutý lykožrútom smrekovým, pretože tieto operácie sa na jednej strane týkajú aj odumretých smrekov, ktoré nie sú napadnuté lykožrútom smrekovým, a na druhej strane nevylučujú odstraňovanie iných typov stromov, ako sú hraby, duby, vrb, topole, olše a jasene. Pritom, ako bolo potvrdené Poľskou republikou na pojednávaní v odpovedi na otázku Súdneho dvora v tejto súvislosti, lykožrút smrekový kolonizuje iba ihličnaté stromy, najmä smrek, a nie listnaté stromy.
- 178 Okrem toho, hoci je pravda, že ako Poľská republika sama zdôraznila na pojednávaní, v boji proti šíreniu lykožrúta smrekového treba nájsť určitú rovnováhu medzi opatreniami na aktívne obhospodarovanie lesov a opatreniami na pasívne obhospodarovanie lesov s cieľom dosiahnuť ciele ochrany stanovené v smerniciach „o biotopoch“ a „o vtáctve“, je nutné konštatovať, ako to uviedol generálny advokát v bode 158 svojich návrhov, že táto rovnováha sa nenachádza v žiadnom z ustanovení rozhodnutia č. 51, ktoré umožňujú výrub smrekov a odvoz odumretých a odumierajúcich stromov s jediným obmedzením, ktorým je limit maximálneho objemu dobývateľného dreva povolený v troch predmetných lesných oblastiach.
- 179 Po štvrté zo skutočností predložených Súdnemu dvoru, ako aj z prednesov na pojednávaní vyplýva, že ku dňu prijatia prílohy z roku 2016 pretrvával vedecký spor o najvhodnejších metódach na zastavenie rozširovania lykožrúta smrekového. Ako vyplýva zo sanačného programu, táto rozdielnosť vedeckých názorov sa týkala dokonca vhodnosti boja proti tomuto rozširovaniu, pretože podľa niektorých z týchto vedeckých názorov ide o prirodzený cyklus zodpovedajúci pravidelným tendenciám patriacim k vlastnostiam lokality, ktorej ochrana odôvodnila jej zaradenie na zoznam LEV a ako OCHÚ. V dôsledku toho v súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 117 tohto rozsudku poľské orgány nemohli prijať prílohu z roku 2016, ak z vedeckého hľadiska existovala pochybnosť, pokiaľ ide o neexistenciu trvalého nepriaznivého vplyvu predmetných činností aktívneho obhospodarovania lesov na integritu uvedenej lokality.
- 180 Napokon po piate Poľská republika nemôže bez toho, aby si neprotirečila, usilovať sa vyvodiť argument z opatrení prijatých inými členskými štátmi, ako Rakúska republika, na boj proti šíreniu lykožrúta smrekového, pretože podľa svojich vlastných tvrdení zopakovaných na pojednávaní je prales Białowieża natoľko špecifický a jedinečný, že vedecké štúdie týkajúce sa iných ekosystémov nemôžu byť prevzaté.

- 181 Naopak, pokiaľ ide o rovnaký ekosystém, je vhodné poznamenať, že Komisia na pojednávaní uviedla, a Poľská republika to nespochybnila, že v bieloruskej časti pralesa Białowieża, ktorá susedí s lokalitou Natura 2000 Puszcza Białowiecka a ktorá pokrýva približne 82 000 hektárov, príslušné vnútroštátne orgány nepovažovali za potrebné vykonať „sanitárne rezy“ na zastavenie šírenia lykožrúta smrekového.
- 182 V druhom rade, pokiaľ ide o zriadenie referenčných zón rozhodnutím č. 52, treba uviesť, že Poľská republika sama uznáva, že tieto oblasti nemajú za cieľ zmierniť účinky predmetných činností aktívneho obhospodarovania lesov v lokalite Natura 2000 Puszcza Białowiecka, pretože tieto zóny majú jediný účel, ktorým je, ako už bolo uvedené v bode 146 tohto rozsudku, posúdiť vývoj vlastností tejto lokality bez akéhokoľvek ľudského zásahu.
- 183 Treba teda konštatovať, že referenčné zóny stanovené v rozhodnutí č. 52 sa obmedzujú na zachovanie situácie predchádzajúcej vykonaniu prílohy z roku 2016 v niektorých častiach lesnej oblasti Białowieża a Browsk a nijako neobmedzujú škodlivé účinky vyplývajúce z predmetných činností aktívneho obhospodarovania lesov na zostávajúcej časti územia týchto lesných oblastí. Naopak, ako Komisia správne tvrdí, pri neexistencii dopadu na celkový povolený maximálny objem ťažby dreva môže zavedenie týchto zón, ktoré sa týkajú plochy 17 000 hektárov, ktorá predstavuje približne polovicu rozlohy týchto dvoch lesných oblastí, zhoršiť takéto vplyvy, pretože nevyhnutne povedie k intenzívnejšej ťažbe v častiach, ktoré nie sú vylúčené z týchto lesných oblastí.
- 184 Čo sa týka tvrdenia, podľa ktorého sú predmetné činnosti aktívneho obhospodarovania lesov vylúčené aj v prírodných rezerváciách a v mokradiach a močariskách treba uviesť, že aj ak to môže samozrejme viesť k vylúčeniu predmetných činností aktívneho obhospodarovania lesov, ako tvrdí Poľská republika, v súvislosti s biotopmi 91D0 (rašelinové lesy) a 91E0 (zvýškové naplaveninové lesy s vrúbami, topoľmi, olšami a jaseňmi), sa netvrdilo a ani nebolo preukázané, že toto vylúčenie sa týka celej plochy týchto biotopov. Okrem toho uvedené výnimky, hoci sú uvedené regionálnym riaditeľom pre ochranu životného prostredia v Białystoku v stanovisku, ktoré vydal 12. februára 2016 v súvislosti s prílohou z roku 2016, nefigurujú v tejto prílohe, ani v rozhodnutí č. 51, a ani v rozhodnutí č. 52.
- 185 V treťom rade, pokiaľ ide o vplyv činností aktívneho obhospodarovania lesov na saproxylických chrobákov, hoci Poľská republika tvrdí, že nedôjde k odstraňovaniu „odumretých stojacich borovíc vystavených slnku“, ktoré sú biotopom pre krásoňa, nepredložila žiadne dôkazy na podporu tohto tvrdenia, ktoré je navyše v rozpore s ustanoveniami prílohy z roku 2016 a rozhodnutia č. 51, ktoré výslovne stanovujú odstránenie odumretých alebo odumierajúcich stromov, bez obmedzenia uvedeného týmto členským štátom.
- 186 Okrem toho je potrebné uviesť, že údajné hrozby pre borosa schneiderovho, plocháča červeného, pralesníka oranžovošitého, *Pytho kolwensi* a drevníka ryhovaného, na ktoré sa odvoláva Poľská republika a ktoré sú uvedené v bode 101 tohto rozsudku, tieto hrozby nie sú zhodné s tými, ktoré sú označené poľskými orgánmi v POO z roku 2015. Naopak, z tohto posledného uvedeného dokumentu vyplýva, že odstraňovanie odumierajúcich smrekov a borovíc takúto hrozbu predstavuje.
- 187 V štvrtom rade je irelevantné, že populácie niektorých saproxylických chrobákov, ako boros schneiderov, alebo vtákov, ako kuvičok vrabčí alebo ďateľ trojprstý sú významnejšie v lesnej oblasti Białowieża, než v národnom parku, v ktorom sa nemôžu uskutočňovať žiadne činnosti aktívneho obhospodarovania lesov. Totiž aj za predpokladu, že by bola takáto okolnosť preukázaná, nie je spôsobilá spochybniť skutočnosť, že z dôvodov uvedených v bodoch 164 až 168 tohto rozsudku majú takéto operácie nepriaznivý vplyv na integritu lokality Natura 2000 Puszcza Białowiecka.
- 188 Napokon v piatom rade, ak by sa Poľská republika chcela na odôvodnenie niektorých predmetných činností aktívneho obhospodarovania lesov dôvodmi verejnej bezpečnosti alebo potrebou využívať lesné zdroje z hospodárskych a/alebo sociálnych dôvodov odvolávať na článok 6 ods. 4 smernice „o biotopoch“, treba pripomenúť, že je pravda, že hlavným cieľom tejto smernice je podpora udržiavania biologickej rôznorodosti, berúc do úvahy hospodárske, spoločenské, kultúrne a regionálne

požiadavky, a udržiavanie takejto biologickej rôznorodosti môže v určitých prípadoch vyžadovať v súlade s týmto ustanovením zachovanie, prípadne podporovanie ľudských činností (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. septembra 2012, *Nomarchiaki Aftodioikisi Aitolioakarnanias a i.*, C-43/10, EU:C:2012:560, bod 137).

- 189 Treba však zdôrazniť, že keďže článok 6 ods. 4 uvedenej smernice upravuje výnimku z kritéria povolenia stanoveného v článku 6 ods. 3 druhej vety smernice „o biotopoch“, článok 6 ods. 4 tejto smernice treba vykladať reštriktívne a môže sa uplatňovať až po tom, ako sa vplyv plánu alebo projektu posúdil podľa ustanovení uvedeného odseku 3 (pozri najmä rozsudok z 21. júla 2016, *Orleans a i.*, C-387/15 a C-388/15, EU:C:2016:583, bod 60, ako aj citovanú judikatúru).
- 190 V súlade s článkom 6 ods. 4 smernice „o biotopoch“, ak sa aj napriek negatívne výsledku posúdenia vykonaného podľa článku 6 ods. 3 prvej vety tejto smernice a pri neexistencii alternatívnych riešení musí plán alebo projekt realizovať z naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu vrátane záujmu spoločenskej alebo ekonomickej povahy, dotknutý členský štát musí prijať všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby bola celková koherencia sústavy Natura 2000 chránená (pozri najmä rozsudok z 21. júla 2016, *Orleans a i.*, C-387/15 a C-388/15, EU:C:2016:583, bod 62).
- 191 Za týchto podmienok znalosť vplyvov plánu alebo projektu s prihliadnutím na ciele ochrany týkajúce sa dotknutej lokality predstavuje nevyhnutný predpoklad uplatnenia článku 6 ods. 4 uvedenej smernice, pretože inak nemožno posúdiť žiadnu podmienku uplatnenia tejto výnimky. Preskúmanie prípadných naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu a existencie menej škodlivých alternatívnych riešení totiž vyžaduje zváženie týchto okolností v porovnaní s nepriaznivými vplyvmi, ktoré v uvedenej lokalite spôsobí skúmaný plán alebo projekt (pozri najmä rozsudky z 24. novembra 2011, *Komisia/Španielsko*, C-404/09, EU:C:2011:768, bod 109, ako aj zo 14. januára 2016, *Grüne Liga Sachsen a i.*, C-399/14, EU:C:2016:10, bod 57).
- 192 V prejednávanej veci však vzhľadom na absenciu náležitého hodnotenia vplyvov predmetných činností aktívneho obhospodarovania lesov na integritu lokality Natura 2000 *Puszcza Białowieska* podľa článku 6 ods. 3 prvej vety smernice „o biotopoch“ a bez akéhokoľvek hodnotenia, pokiaľ ide o realizovateľnosť alternatívnych riešení realizácie týchto činností, sa Poľská republika nemôže odvolávať na derogačné ustanovenia článku 6 ods. 4 tejto smernice, a to o to menej, že neprijala žiadne kompenzačné opatrenie.
- 193 Vzhľadom na uvedené úvahy je prvá výhrada založená na porušení článku 6 ods. 3 smernice „o biotopoch“ dôvodná.

2. O druhej výhrade založenej na porušení článku 6 ods. 1 smernice „o biotopoch“ a článku 4 ods. 1 a 2 smernice „o vtáctve“

a) Argumentácia účastníkov konania

- 194 Komisia sa domnieva, že Poľská republika tým, že vykonávala predmetné činnosti aktívneho obhospodarovania lesov, porušila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 1 smernice „o biotopoch“ a článku 4 ods. 1 a 2 smernice „o vtáctve“.
- 195 Samotná skutočnosť, že v POO z roku 2015 stanovila ochranné opatrenia pre lokalitu Natura 2000 *Puszcza Białowieska* bez toho, aby ich bolo možné skutočne vykonať, nepostačuje na dosiahnutie súladu s článkom 6 ods. 1 smernice „o biotopoch“, ktorý ukladá povinnosť zaviesť potrebné ochranné opatrenia pre prirodzené biotopy uvedené v prílohe I tejto smernice a živočíšne druhy uvedené v prílohe II uvedenej smernice. Výraz „stanoviť“ vyžaduje, aby sa tieto opatrenia mohli účinným spôsobom vykonať. Tento výklad platí aj pre článok 4 ods. 1 a 2 smernice „o vtáctve“.

- 196 Vykonávanie činností aktívneho obhospodarovania lesov, ako je výrub, „sanitárne rezy“ a opätovné zalesnenie, v biotopoch, v ktorých zachovanie stavu ochrany formálne vylučuje také činnosti, ktoré sú svojou povahou hrozbou pre zachovanie daného stavu, by však bolo zjavne v rozpore s ochrannými opatreniami stanovenými v prílohe 5 k POO z roku 2015, ktoré vylučujú z činností obhospodarovania lesov „porasty jedného druhu zložené z najmenej 10 % aspoň storočných jedincov“ a spočívajú v „zachovaní odumretých stromov“ a „zachovaní všetkých odumretých smrekov starších ako 100 rokov až do ich úplnej mineralizácie“. V tejto súvislosti sa miesta, kde sú plánované činnosti aktívneho obhospodarovania lesov, zhodujú s lokalitami storočných lesných porastov a s biotopmi saproxylických chrobákov, hlavne borosa schneiderovho a plocháča červeného.
- 197 Okrem toho sú tieto činnosti vo všetkých bodoch totožné s hrozbami identifikovanými v prílohe 3 k POO z roku 2015 pre prirodzené biotopy a biotopy druhov vtákov a saproxylických chrobákov. Keďže je potrebné predchádzať takýmto rizikám prostredníctvom ochranných opatrení, každé opatrenie, ktoré predstavuje uvedené hrozby, spochybňuje tieto ochranné opatrenia alebo ich zbavuje potrebného účinku.
- 198 Vykonávanie rozhodnutia č. 51, ktoré stanovuje odstraňovanie odumretých stromov na celom území lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska, by ešte viac posilnilo hrozby identifikované v POO z roku 2015 a skomplikovalo vykonávanie ochranných opatrení v ňom stanovených.
- 199 Navyše predmetné činnosti aktívneho obhospodarovania lesov môžu mať tiež škodlivý vplyv na všeobecný stav ochrany niektorých druhov saproxylických chrobákov, najmä krasoňa a pralesníka oranžovošitého v Poľsku a v celej Európe, pretože lokalita Natura 2000 Puszcza Białowieska predstavuje jednu z posledných alebo najvýznamnejších oblastí ich rozšírenia v Únii.
- 200 Napokon, keďže cieľom smerníc „o biotopoch“ a „o vtáctve“ je umožniť zachovanie alebo obnovu priaznivého stavu ochrany biotopov chránených druhov a nielen predchádzať ich zániku, každé tvrdenie založené na zachovaní populácie druhov na úrovni uvedenej v štandardnom formulári údajov z roku 2007 pre lokalitu Natura 2000 Puszcza Białowieska (ďalej len „ŠFÚ“) by malo byť zamietnuté.
- 201 Poľská republika tvrdí, že príloha z roku 2016 zabezpečuje účinné vykonávanie ochranných opatrení stanovených v POO z roku 2015 v súlade s článkom 6 ods. 1 smernice „o biotopoch“. Táto príloha je teda v súlade s týmto plánom, pretože zabezpečuje zachovanie alebo obnovenie prirodzených biotopov alebo druhov, pre ktoré bola označená lokalita Natura 2000 Puszcza Białowieska, v priaznivom stave ochrany. Samotná skutočnosť, že v POO z roku 2015 boli stanovené ochranné opatrenia, nie je v tejto súvislosti dostatočná.
- 202 Ochranné opatrenia uvedené v POO z roku 2015 pre biotop 9170 (subkontinentálne dubovo-hrabové lesy) spočívali najmä v úprave zloženia lesného porastu spôsobom, ktorý je v súlade s prirodzeným biotopom v lesných porastoch, v ktorých dominujú osiky, brezy, borovice a zriedkavejšie smrek. Tieto opatrenia boli zohľadnené v POL z roku 2012 vo forme plánovaných prác ako čistenie, prerieďovanie a výrub. Vykonanie týchto ochranných opatrení teda vyžaduje ťažbu dreva.
- 203 V tejto súvislosti je v rozpore so smernicami „o biotopoch“ a „o vtáctve“, ako aj „so základnými ekologickými poznatkami“ a „zdravým rozumom“ zamietnuť tvrdenia založené na zachovaní populácie daného druhu na úrovni uvedenej v ŠFÚ. Ak by totiž kvantitatívna úroveň každého chráneného druhu v danej lokalite Natura 2000 mala neustále narastať nad túto úroveň, vyplynulo by z toho nepredvídateľné narušenie ekologického systému na dotknutom území.
- 204 Kvantitatívne zmeny zaznamenané u časti populácie chránených druhov v pralese Białowieża sú výsledkom zvýšeného prístupu k potrave spojeného s krátkodobou poruchou, konkrétne rozsiahlym rozšírením lykožrúta smrekového. Z dlhodobejšieho hľadiska je prirodzeným dôsledkom tejto situácie prudký úbytok. Nepretržité monitorovanie obmedzené na priestor rozširovania lykožrúta smrekového, teda obmedzenie jeho územného výskytu a udržanie vysokého podielu smrekov v porastoch, by mohlo

byť faktorom pre udržanie relatívne stabilnej situácie vo vzťahu napríklad k populácii ďatľov. Napriek potenciálnym negatívnym účinkom na populáciu ďatľov spôsobeným predmetnými činnosťami aktívneho obhospodarovania lesov sa veľkosť tejto populácie udržiava na relatívne vysokej úrovni v súlade s POO z roku 2015.

- 205 V populáciách ďatľa bielochrbtého a ďatľa trojprstého nedochádza na hraniciach národného parku k brutálnym kvantitatívnym zmenám. Rozširovanie lykožrúta smrekového nemá vzhľadom na nízky podiel smrekov v rámci lesného porastu tohto parku a rozdielnej povahy lesných biotopov masívny charakter. Z toho vyplýva, že v biotopoch, ktoré sa vyznačujú odlišnými parametrami, ktoré podmieňujú ich náchylnosť k masívnemu rozšíreniu lykožrúta smrekového, môže byť dynamická rovnováha zachovaná vďaka zvoleným opatreniam lesného hospodárenia.
- 206 Príloha z roku 2016 a rozhodnutie č. 51 nemôžu mať škodlivý vplyv ani na stav ochrany určitých druhov saproxylických chrobákov. Nebezpečenstvo pre také druhy, ako je krasoň a pralesník oranžovoštitý totiž vyplýva hlavne z obmedzenia a potlačenia účinkov požiarov. Iné druhy, ako sú boros schneiderov a plocháč červený majú v pralese Białowieża dobré podmienky pre rozvoj. V prípade borosa schneiderovho vyplýva dlhodobá hrozba z neobnovovania borovic v Bielovežskom národnom parku.

b) Posúdenie Súdnym dvorom

- 207 Na úvod je potrebné pripomenúť, že podľa článku 6 ods. 1 smernice „o biotopoch“ musia členské štáty v prípade každého osobitného chráneného územia zaviesť potrebné ochranné opatrenia, ktoré zodpovedajú ekologickým požiadavkám typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I tejto smernice a druhov uvedených v prílohe II uvedenej smernice vyskytujúcich sa v tejto lokalite. Podľa článku 4 ods. 4 tej istej smernice musí byť každá LEV označená dotknutým členským štátom za takéto územie.
- 208 Okrem toho je potrebné pripomenúť, že článok 4 smernice „o vtáctve“ upravuje osobitne zameraný a posilnený režim tak v súvislosti s druhmi uvedenými v prílohe I tejto smernice, ako aj v súvislosti s pravidelne sa vyskytujúcimi sťahovavými druhmi, ktoré v tejto prílohe nie sú uvedené, čo je odôvodnené tým, že v prvom prípade ide o najviac ohrozené druhy a v druhom rade ide o druhy, ktoré predstavujú spoločné dedičstvo Únie. Členské štáty sú preto povinné prijať potrebné opatrenia na ochranu týchto druhov (rozsudok z 13. decembra 2007, Komisia/Írsko, C-418/04, EU:C:2007:780, bod 46 a citovaná judikatúra).
- 209 Tieto opatrenia musia zabezpečiť najmä prežitie a párenie druhov vtákov uvedených v prílohe I smernice „o vtáctve“ a párenie, preperovanie a migráciu pravidelne sa vyskytujúcich sťahovavých druhov, ktoré nie sú uvedené v tejto prílohe. Nesmú sa obmedzovať na opatrenia, ktoré majú zabrániť vonkajším zásahom a rušivým vplyvom spôsobeným človekom, ale musia tiež podľa existujúcej situácie zahŕňať pozitívne opatrenia na ochranu a zlepšenie stavu lokality (rozsudok z 13. decembra 2007, Komisia/Írsko, C-418/04, EU:C:2007:780, body 153 a 154).
- 210 V prejednávanej veci je nesporné, že POO z roku 2015 má za cieľ stanoviť v súlade s týmito ustanoveniami smerníc „o biotopoch“ a „o vtáctve“ ochranné opatrenia potrebné na zachovanie priaznivého stavu ochrany biotopov a druhov chránených týmito smernicami, ktoré sa nachádzajú v lokalite Natura 2000 Puszcza Białowieża.
- 211 Tieto opatrenia, ktoré sú uvedené v prílohe 5 POO z roku 2015 v podstate spočívajú na jednej strane vo vylúčení „všetkých porastov stromov“ v biotopoch 91D0 (rašelinové lesy) a 91E0 (zvyškové naplaveninové lesy s vrbami, topoľmi, olšami a jaseňmi), ako aj „všetkých porastov jedného druhu zložených z najmenej 10 % aspoň storočných jedincov“ v biotope 9170 (subkontinentálne dubovo-hrabové lesy) a biotopov včelára lesného, kuvička vrabčieho, pôtika kapcavého, ďatľa

bielochrbtého, ďatľa trojprstého, mucholapky malej, mucholapky bielo krkej, borosa schneiderovho, krasoňa, plocháča červeného a pižmovca hnedého z činností aktívneho obhospodarovania lesov, a na druhej strane v zachovaní „odumretých stromov v lesných porastoch, v ktorých prebieha ťažba“, najmä „všetkých odumretých smrekov starších ako 100 rokov až do ich úplnej mineralizácie“, na účely ochrany biotopov pralesníka oranžovošitého, *Pytho kolwensi* a drevníka ryhovaného.

- 212 Tieto ochranné opatrenia sú zamerané na to, aby sa predišlo vzniku potenciálnych rizík ohrozujúcich tieto biotopy a druhy uvedených v prílohe 3 k POO z roku 2015, to znamená, ako vyplýva z bodov 166 až 168 tohto rozsudku, vykonávanie činností aktívneho obhospodarovania lesov, odstraňovanie odumretých alebo odumierajúcich stromov, ako aj odstraňovanie viac ako storočných smrekov a borovíc napadnutých lykožrútom smrekovým.
- 213 Ako však Komisia správne uviedla a ako pripúšťa aj Poľská republika, aby článok 6 ods. 1 smernice „o biotopoch“ a článok 4 ods. 1 a 2 smernice „o vtáctve“ neboli zbavené potrebného účinku, vyžadujú nielen prijať ochranné opatrenia potrebné na zachovanie priaznivého stavu ochrany chránených biotopov a druhov v rámci danej lokality, ale tiež, a najmä, ich účinné vykonávanie.
- 214 Tento výklad je navyše potvrdený článkom 1 ods. 1 písm. l) smernice „o biotopoch“, ktorý definuje osobitné chránené územie ako LEV, kde sa „uplatňujú“ ochranné opatrenia, ako aj ôsmym odôvodnením uvedenej smernice, podľa ktorého je vhodné na každom označenom území „vykonávať“ potrebné opatrenia týkajúce sa sledovaných cieľov ochrany.
- 215 V prejednávanej veci však z bodu 4.2.4 hodnotenia vplyvu z roku 2015 vyplýva, že „keďže od vypracovania POO [z roku 2015] až do súčasnosti uplynulo veľa času, niektoré jeho ustanovenia o hodnotení stavu ochrany a ochranné opatrenia stanovené vo vzťahu k dotknutým druhom smrekov sú už neplatné“. Napríklad POO z roku 2015 poľské orgány nikdy neuplatnili, ale naopak, ako Komisia oprávnene tvrdí, príloha z roku 2016 a rozhodnutie č. 51, hoci formálne nezmenili POO z roku 2015, zbavujú potrebného účinku ochranné opatrenia, ktoré sú v ňom uvedené.
- 216 Keďže príloha z roku 2016 a rozhodnutie č. 51 neobsahujú žiadne obmedzenie v súvislosti s vekom stromov alebo lesných porastov, ktorých sa týkajú predmetné činnosti aktívneho obhospodarovania lesov, povoľujú v troch lesných oblastiach lokality sústavy Natura 2000 Puszcza Białowieska opatrenia, ktorých vylúčenie ako ochranných opatrení je stanovené v POO z roku 2015.
- 217 Príloha 2016 a rozhodnutie č. 51 umožňujú na jednej strane vypílenie a odstraňovanie všetkých druhov stromov v biotopoch 91D0 (rašelinové lesy) a 91E0 (zvyškové naplaveninové lesy s vrbami, topolmi, olšami a jaseňmi), ako aj vykonanie takýchto činností aktívneho obhospodarovania lesov v porastoch zložených z najmenej 10 % aspoň storočných jedincov v biotope 9170 (subkontinentálne dubovo-hrabové lesy) a v biotopoch včelára lesného, kivička vrabčieho, pôtika kapcavého, ďatľa bielo chrbtého, ďatľa trojprstého, mucholapky malej, mucholapky bielo krkej, borosa schneiderovho, krasoňa, plocháča červeného a pižmovca hnedého a na druhej strane v odstránení odumretých stromov v lesných porastoch, v ktorých prebieha ťažba, ktoré sú biotopom pralesníka oranžovošitého, *Pytho kolwensi* a drevníka ryhovaného.
- 218 Z uvedeného vyplýva, že vykonanie predmetných činností zameraných na aktívne obhospodarovanie lesov vedie k zániku časti lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska. Takéto činnosti nemôžu predstavovať opatrenia zabezpečujúce ochranu uvedenej lokality v zmysle článku 6 ods. 1 smernice „o biotopoch“ (pozri analogicky rozsudok z 21. júla 2016, Orleans a i., C-387/15 a C-388/15, EU:C:2016:583, bod 38).

- 219 Za týchto okolností argumenty, ktoré uviedla Poľská republika na účely tvrdenia, že predmetné činnosti aktívneho obhospodarovania lesov nemajú škodlivé účinky na chránené druhy saproxylických chrobákov, musia byť zamietnuté. Napokon údajné hrozby uvádzané týmto členským štátom pre zachovanie priaznivého stavu ochrany týchto druhov nezodpovedajú hrozbám, ktoré boli uvedené v POO z roku 2015. Tieto tvrdenia preto nemožno prijať.
- 220 Pokiaľ ide o tvrdenia týkajúce sa šírenia lykožrúta smrekového, treba ich zamietnuť z rovnakých dôvodov, ako sú dôvody uvedené v bodoch 173 až 181 tohto rozsudku. Predovšetkým je potrebné v tejto súvislosti pripomenúť, že lykožrút smrekový nebol vôbec označený v POO z roku 2015 za potenciálne nebezpečenstvo pre integritu lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska, ale naopak, v tomto pláne bolo identifikované ako potenciálne nebezpečenstvo práve odstraňovanie storočných smrekov a borovic napadnutých lykožrútom smrekovým.
- 221 V dôsledku toho je druhá výhrada založená na porušení článku 6 ods. 1 smernice „o biotopoch“, ako aj článku 4 ods. 1 a 2 smernice „o vtáctve“ dôvodná.

3. O tretej výhrade založenej na porušení článku 12 ods. 1 písm. a) a d) smernice „o biotopoch“

a) Argumentácia účastníkov konania

- 222 Komisia tvrdí, že Poľská republika si tým, že vykonávala predmetné činnosti aktívneho lesného hospodárenia, porušila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 12 ods. 1 písm. a) a d) smernice „o biotopoch“, pretože tieto činnosti neumožňujú zabrániť poškodzovaniu alebo ničeniu miest na rozmnožovanie alebo miest na oddych saproxylických chrobákov uvedených v prílohe IV písm. a) tejto smernice, a to krasoňa, plocháča červeného, pralesníka oranžovošitého a *Pytho kolwensis*.
- 223 Článok 12 smernice „o biotopoch“ ukladá členským štátom povinnosť zaviesť systém prísnej ochrany, ktorý predpokladá prijatie koherentných a koordinovaných opatrení preventívnej povahy, ktoré môžu skutočne zabrániť poškodzovaniu alebo ničeniu miest na rozmnožovanie alebo miest na oddych týchto druhov.
- 224 Všetky druhy saproxylických chrobákov, na ktoré sa vzťahuje táto prísna ochrana, potrebujú počas svojho životného cyklu odumierajúce alebo odumreté stromy, či už stojace alebo ležiace na zemi. Rôzne vedecké štúdie potvrdzujú, že odumreté smrekové tvoria významný biotop plocháča červeného a sú základným prvkom jeho životného cyklu. Dva alebo tri roky po uhynutí smrekového alebo v neskoršej etape jeho rozkladu je strom obsadený ďalšími druhmi saproxylických chrobákov, ako je pralesník oranžovošitý alebo *Pytho kolwensis*. Za týchto podmienok zintenzívnenie rezov porastov, najmä smrekov, a odstraňovanie suchých a odumretých stromov napadnutých lykožrútom smrekovým vedie k úhynu týchto prísne chránených druhov a k ničeniu ich miest na rozmnožovanie alebo na oddych.
- 225 Keďže tieto druhy prebývajúce v kmeňoch a pod kôrou stromov sú málo viditeľné, nie je možné použiť účinné zmierňujúce opatrenia, ako napríklad selektívny výrub. Jediným účinným opatrením, ktoré môže zabrániť poškodzovaniu miest na rozmnožovanie alebo na oddych, je nezasahovať do biotopov, v ktorých sa tieto druhy nachádzajú.
- 226 Zákazy uvedené v článku 12 smernice „o biotopoch“ sú absolútne, bez ohľadu na počet a výskyt jedincov živočíšnych druhov, ktorých sa týkajú opatrenia prísnej ochrany. Rozšírený výskyt plocháča červeného teda nemôže odôvodniť zintenzívnenie činností lesného hospodárenia, ktoré môžu viesť k porušeniu týchto zákazov. Okrem toho pralesník oranžovošitý je mimoriadne vzácnym druhom, pre ktorý existujú v Poľsku iba štyri známe biotopy, takže strata čo len jediného biotopu by mohla mať značný škodlivý vplyv na zachovanie jeho stavu ochrany v Európe. Krasoň sa v Poľsku vyskytuje iba

v lokalite Natura 2000 Puszcza Białowieża. Táto lokalita je napokon posledným a tiež najvýznamnejším biotopom pre *Pytho kolwensis* v Poľsku, keďže v Únii sa okrem toho vyskytuje iba vo Švédsku a Fínsku.

- 227 Poľská republika uvádza, že všetky druhy saproxylických chrobákov ako krasoň, plocháč červený, pižmovec hnedý, pralesník oranžovoštitý a *Pytho kolwensis* vyskytujúce sa v lokalite Natura 2000 Puszcza Białowieża potrebujú počas svojho životného cyklu odumreté alebo odumierajúce stromy a že je nemožné zistiť výskyt ich larválnych štádií bez narušenia tohto biotopu. Na zabezpečenie vhodného stavu ochrany prijali poľské orgány systém dlhodobej ochrany kontinuity biotopu týchto druhov vo forme siete ostrovčekov lesných plantáží v rezerváciách a ochranných pásmach okolo chránených druhov, vo vlhkých biotopoch, v referenčných zónach a v časti, kde sa trvalo a prirodzene vyskytujú odumreté stromy vo všetkých porastoch pralesa Białowieża. Účinnosť tejto činnosti preukazujú výsledky súpisu, ktorý v roku 2016 vykonal Instytut Badawczy Leśnictwa (Výskumný ústav lesníctva, Poľsko).
- 228 Z týchto výsledkov vyplýva, že plocháč červený, ktorý obýva smreký menej často ako iné druhy stromov, je v celej lokalite lesa Białowieża bežným druhom, v prípade ktorého odumreté a odumierajúce stromy nepredstavujú podstatný biotop. V prípade borosa schneiderovho tie isté výsledky preukazujú, že ide o druh, ktorý uprednostňuje borovicu, pre ktorý odumreté a odumierajúce smreký nie sú podstatným biotopom a ktorý je navyše rozšírený v celom pralesi Białowieża. Podstatnou zónou pre pralesníka oranžovoštitého a drevníka ryhovaného je Bielovežský národný park. Miesta výskytu pralesníka oranžovoštitého v oblasti Białowieża sa okrem toho nachádzajú v referenčných zónach. Navyše základnou príčinou jeho vymiznutia je neexistencia spáleného dreva. Rovnako ani výskyt *Pytho kolwensis* nebol hlásený mimo tohto národného parku. Činnosť lykožrúta smrekového môže mať naopak negatívny vplyv na kontinuitu prostredia obývaných týmto druhom, a to odumretých, starých a popadaných smrekov vo vlhkých biotopoch. Napokon, pokiaľ ide o krasoň, hlavnou príčinou jeho vymiznutia v Európe je neexistencia odumretých starých borovic v dôsledku požiarov, ktoré predstavujú jeho privilegovaný biotop. Pre neobnovovanie borovice v uvedenom národnom parku možno budúcnosť tohto druhu zabezpečiť iba v lesoch s prebiehajúcou ťažbou, v ktorých je borovica obnovovaná umelo.
- 229 Zo všetkých týchto dôvodov činnosti uvedené v prílohe z roku 2016 nemajú významný negatívny vplyv na populáciu týchto druhov. Ich zachovanie ide ruka v ruku s kontinuitou určitých biotopov vyplývajúcou z porúch, akými sú napríklad požiare. Bez toho sú iba zásahy aktívnej ochrany schopné ochrániť biotop uvedených druhov.

b) Posúdenie Súdnym dvorom

- 230 Treba pripomenúť, že článok 12 ods. 1 písm. a) a d) smernice „o biotopoch“ členským štátom ukladá povinnosť prijať opatrenia potrebné na vytvorenie systému prísnej ochrany živočíšnych druhov uvedených v prílohe IV písm. a) tejto smernice v prostredí ich prirodzeného pohybu a zakázať každé úmyselné odchyťvanie alebo usmrcovanie týchto druhov v prírode, ako aj poškodzovanie alebo ničenie miest na rozmnožovanie alebo miest na oddych.
- 231 Dodržiavanie tohto ustanovenia členskými štátmi nevyžaduje len to, aby prijali ucelenú právnu úpravu, ale aj aby uplatnili konkrétne osobitné ochranné opatrenia. Systém prísnej ochrany takisto predpokladá prijatie koherentných a koordinovaných opatrení preventívnej povahy. Takýto prísny systém ochrany musí byť spôsobilý účinne zabrániť akémukoľvek úmyselnému odchyťvaniu alebo usmrcovaniu v prírode, ako aj poškodeniu alebo zničeniu miest rozmnožovanie druhov živočíchov uvedených v prílohe IV písm. a) smernice „o biotopoch“ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. júna 2011, Komisia/Francúzsko, C-383/09, EU:C:2011:369, body 19 až 21).

- 232 V prejednávanej veci treba pripomenúť, že tak príloha z roku 2016, ako aj rozhodnutie č. 51 stanovujú vyrúbanie smrekov napadnutých lykožrútom smrekovým bez obmedzenia ich veku, čo zahŕňa storočné, odumreté a odumierajúce stromy.
- 233 Pritom z POO z roku 2015 jasne vyplýva, že odumreté a odumierajúce smrek prípadne napadnuté lykožrútom smrekovým predstavujú prinajmenšom významný biotop pre saproxylických chrobákov ako krasoň, plocháč červený, pralesník oranžovošitý a *Pytho kolwensis*, ktoré sú uvedené v prílohe IV písm. a) smernice „o biotopoch“. V skutočnosti, ako už bolo konštatované v bode 168 tohto rozsudku, odstraňovanie tohto druhu stromov bolo konkrétne v tomto pláne označené ako potenciálne nebezpečenstvo pre tieto druhy chrobákov.
- 234 Tvrdenia uvedené Poľskou republikou s cieľom preukázať, že smrek nie je biotopom alebo prinajmenšom významným biotopom týchto druhov, nemožno prijať, lebo tieto tvrdenia zjavne protirečia vlastným konštatovaniam poľských orgánov v POO z roku 2015, ktoré vyhotovili v súvislosti s lokalitou Natura 2000 Puszcza Białowieska.
- 235 Nie je možné ani tvrdiť, že niektoré z týchto druhov sa v tejto lokalite nevyskytujú alebo sa v nej vyskytujú len veľmi málo, hoci sú výslovne uvedené v POO z roku 2015 ako chránené druhy v troch predmetných lesných oblastiach. Pokiaľ ide o tvrdenie, podľa ktorého sa pralesník oranžovošitý vyskytuje len v referenčných zónach, postačí konštatovať, že toto tvrdenie nie je ničím podložené.
- 236 Z toho vyplýva, že príloha z roku 2016 a rozhodnutie č. 51 sú nevyhnutne spôsobilé viesť k poškodzovaniu alebo ničeniu miest na rozmnožovanie a miest na oddych druhov saproxylických chrobákov uvedených v bode 233 tohto rozsudku.
- 237 V tejto súvislosti nie je rozhodujúce, že tieto druhy sa vo veľkom počte vyskytujú v lokalite Natura 2000 Puszcza Białowieska. Ako totiž vyplýva z bodu 231 tohto rozsudku, článok 12 ods. 1 písm. d) smernice o „biotopoch“ stanovuje systém prísnej ochrany miest na rozmnožovanie a na oddych druhov uvedených v prílohe IV písm. a) smernice „o biotopoch“, nezávisle od ich počtu.
- 238 V dôsledku toho je tretia žalobná výhrada založená na porušení článku 12 ods. 1 písm. a) a d) smernice „o biotopoch“ dôvodná.

4. O štvrtej výhrade založenej na porušení článku 5 písm. b) a d) smernice „o vtáctve“

a) Argumentácia účastníkov konania

- 239 Komisia tvrdí, že Poľská republika pri vykonávaní predmetných činností aktívneho lesného hospodárenia nezaviedla všeobecný systém ochrany spôsobilý zabrániť najmä úmyselnému ničeniu hniezd a rušeniu kuvička vrabčieho, pôtika kapcavého, ďatľa bielochrbtého a ďatľa trojprstého, ktoré sú uvedené v prílohe I tejto smernice v lokalite Natura 2000 Puszcza Białowieska, čím porušila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 5 písm. b) a d) smernice „o vtáctve“.
- 240 Rovnako ako článok 12 smernice „o biotopoch“, aj článok 5 smernice „o vtáctve“ ukladá členským štátom nielen povinnosť zaviesť komplexný legislatívny rámec, ale aj povinnosť prijať konkrétne a podrobné ochranné opatrenia, vrátane účinných vykonávacích opatrení. Tento systém vyplýva z povinnosti zastaviť úbytok druhov vtákov uvedených v článku 1 tejto smernice. Je však zjavné, že významné zvýšenie ťažby dreva v biotopoch, ktoré majú hlavný význam pre rozmnožovanie a oddych voľne žijúcich druhov, ktoré sa prirodzene vyskytujú v danej lokalite, zvyšuje riziko zničenia ich hniezd a úmyselného rušenia, a to aj počas obdobia ich párenia.

- 241 Lokalita Natura 2000 Puszcza Białowieska je totiž najvýznamnejším územím výskytu ďatľa bieločrptého a ďatľa trojprstého v Poľsku. Odumierajúce a odumreté stromy, a najmä storočné smrek, sú najvýznamnejšími miestami pre potravu a párenie týchto dvoch druhov ďatľov. Odstránenie tisícok stromov napadnutých lykožrútom smrekovým spôsobuje úmyselné ničenie biotopov týchto ďatľov, ako aj rozsiahle rušenie populácie týchto druhov. V tejto súvislosti poľské orgány nepredložili žiaden dôkaz preukazujúci, že tieto dva druhy ďatľov majú úžitok zo zintenzívnenia výrubu stromov v ich biotopoch, hoci toto zintenzívnenie môže naopak urýchliť úbytok týchto dvoch druhov ďatľov. Navyše neexistujú žiadne údaje o tom, či sa po ukončení rozširovania lykožrúta smrekového populácia týchto druhov ďatľov môže vrátiť na dostatočne vysokú úroveň. Napokon treba zohľadniť skutočnosť, že smrek sa na územiach napadnutých lykožrútom smrekovým regenerujú samy bez potreby ľudského zásahu.
- 242 Odumierajúce a odumreté stromy sú tiež významnými miestami hniezdenia kuvička vrabčieho a pôtika kapcavého, ktoré závisia od výskytu dutín vytvorených ďatľom. Rozsiahle odstraňovanie smrekov napadnutých lykožrútom smrekovým je hlavným faktorom ničenia ich oblasti párenia. Lokalita Natura 2000 Puszcza Białowieska je však jednou z najpočetnejších oblastí rozšírenia kuvička vrabčieho a pôtika kapcavého. Skutočnosť, že koncentrácia kuvička vrabčieho v tejto lokalite je väčšia ako jeho priemerná koncentrácia v Poľsku, neodôvodňuje výkon činností aktívneho lesného hospodárenia, ktoré môžu rušiť jednotlivcov a ničiť hniezda tohto druhu.
- 243 Zo získaných informácií tiež vyplýva, že k odstraňovaniu a výrubu došlo počas obdobia párenia štyroch dotknutých druhov. Príloha z roku 2016 a rozhodnutie č. 51 však umožňujú výrub bez časového obmedzenia. Nemožno preto vylúčiť porušenie zákazu rušenia týchto druhov počas obdobia párenia.
- 244 Poľská republika tvrdí, že posúdenie vplyvov prílohy z roku 2015 ukázalo, že boli prijaté potrebné opatrenia na zavedenie všeobecného systému ochrany všetkých druhov voľne žijúceho prirodzene sa vyskytujúceho vtáctva, zahŕňajúce okrem iného zákaz úmyselne ničiť alebo poškodzovať ich hniezda a ich vajcia, odstraňovať ich hniezda a úmyselne ich rušiť najmä počas obdobia párenia a odchovu mláďat, pokiaľ je takéto rušenie podstatné vo vzťahu k cieľom smernice „o biotopoch“.
- 245 Zo štyroch predmetných druhov vtákov zistených v lokalite pralesa Białowieża z údajov nachádzajúcich sa v ŠFÚ vyplýva, že ani výskyt, ani spôsob života žiadneho z nich nie sú ohrozené. Poľské orgány sa okrem toho zaviazali udržať aspoň 60 párov z každého z týchto druhov. Navyše vo všetkých lokalitách Natura 2000 v Poľsku je možné konštatovať vyšší počet dvoch predmetných druhov ďatľa, než je uvedený v ŠFÚ. Predovšetkým hodnota globálneho indexu početnosti populácie lesných vtákov vzrástla o 25 % počas obdobia rokov 2000 – 2014.
- 246 Pozitívny vplyv rozsiahleho rozšírenia lykožrúta smrekového na prežitie a rozmnožovanie ďatľov môže byť iba dočasný, pretože z dlhodobého hľadiska povedie toto rozširovanie k vymiznutiu starších častí pralesa, v ktorých sa vyskytujú najmä ihličnany. Neustále obmedzovanie rozširovania lykožrúta smrekového môže byť jedným faktorom zachovania relatívne stabilnej situácie populácie ďatľov.
- 247 Poľská republika navyše tvrdí, že jav prudkého poklesu populácie mäsožravcov z dôvodu nedostatku potravy je vedeckým faktom. Komisia však nepredložila žiadne vedecké údaje spochybňujúce uvedený scenár premeny životného prostredia po rozšírení lykožrúta smrekového. Nemožno predvídať iba mieru premeny, teda či sa pokles počtu druhov, ktoré majú prospech z rozmnoženia určitého druhu hmyzu obmedzí na návrat k stavu pred rozšírením alebo či vzhľadom na vymiznutie potravy a nemožnosť lykožrúta kolonizovať iné stromy, bude početný stav ďatľov po tomto poklese nižší ako početný stav uvedený najmä v platnom ŠFÚ a opísaný v cieľoch ochrany lokality v pláne ochranných činností.
- 248 Komisia ignoruje, že prirodzené procesy odohrávajúce sa v lokalitách Natura 2000 sú dlhodobými procesmi. Trvalé obmedzenie rozširovania lykožrúta smrekového, teda obmedzenie jeho územného výskytu a udržanie vysokého podielu smrekov v porastoch, však môžu byť činnosťou aktívnej ochrany, ktorá udrží relatívne stabilnú situáciu vo vzťahu k populácii ďatľov z dlhodobého hľadiska. Napriek

potenciálnym negatívnym účinkom na túto populáciu spôsobeným predmetnými činnosťami aktívneho lesného hospodárenia sa veľkosť uvedenej populácie udržiava na relatívne vysokej úrovni v súlade s POO z roku 2015 a prípadné zmeny oblastí rozšírenia druhov vtáctva vyplývajúce z prediktívnych modelov klimateckej zmeny sú rozvrhnuté v čase. V dôsledku toho konečný efekt dočasných činností vykonávaných pomocou metód uplatňovaných v lesnom hospodárení môže umožniť napraviť neskoršie významné zníženie počtu ďatľov.

- 249 V prípade kuvička vrabčieho je strata miest na párenie z dôvodu odstránenia smrekov na 5 % predmetnej lokality iluzórna. Tento druh, ktorý hniezdi v dutinách vyhlbených ďatľom, a to vo všeobecnosti ďatľom veľkým, ktorý je početným druhom, totiž neprejavuje preferenciu, pokiaľ ide o druh stromu, v ktorom sa rozmnožuje. Kuvíčok vrabčí sa navyše často objavuje v poškodených prostrediach. Jeho výskyt je tak častejší v upravovanej časti pralesa Białowieża. Obdobne pôtik kapcavý často obýva dutiny vyhlbené tesárom čiernym. Prípadný vplyv odstránenia smrekov na 5 % predmetnej lokality na počty kuvička vrabčieho a pôtika kapcavého obývajúcего prales Białowieża teda možno považovať za neexistujúci.
- 250 Okrem toho podľa fínskych údajov lesné hospodárenie prostredníctvom vyčistenia priestorov pod podmienkou, že vyrúbaná časť neprekročí z dlhodobého hľadiska 50 % lesného priestoru, nielenže nemá žiadny negatívny vplyv na tieto druhy, ale zvýšením dostupnosti potravy vedie k nárastu rozmnožovania. Navyše populácia týchto druhov narastá a rozširuje sa do nových zón. Tzv. „biocenotické“ stromy, vrátane dutých stromov, sú ponechané ich biologickej smrti. V dôsledku toho potenciálne miesta hniezdenia kuvička vrabčieho a pôtika kapcavého zostávajú dostupné, a to tým skôr, že POO z roku 2015 upravuje činnosti spočívajúce v „ochrane všetkých borovíc a jedlí so zjavnými dutinami počas obhospodarovacích zásahov, s výnimkou prípadu nebezpečenstva pre verejnosť“.

b) Posúdenie Súdnym dvorom

- 251 Článok 5 smernice „o vtáctve“ ukladá členským štátom prijať opatrenia nevyhnutné na vytvorenie všeobecného systému ochrany všetkých druhov vtáctva uvedených v článku 1 tejto smernice. Uvedená schéma zahŕňa, najmä podľa článku 5 písm. b) a d) uvedenej smernice, zákaz úmyselného ničenia alebo poškodzovania ich hniezd a vajíec, ako aj úmyselné rušenie týchto vtákov, hlavne počas obdobia hniezdenia a výchovy mláďat, pokiaľ by rušenie bolo značné vzhľadom na ciele tejto smernice.
- 252 Článok 5 smernice „o vtáctve“ teda vyžaduje, aby členské štáty prijali komplexný a účinný právny rámec (rozsudky z 12. júla 2007, Komisia/Rakúsko, C-507/04, EU:C:2007:427, body 103 a 339, ako aj z 26. januára 2012, Komisia/Poľsko, C-192/11, neuverejnený, EU:C:2012:44, bod 25) prostredníctvom vykonávania konkrétnych a osobitných ochranných opatrení, ako to upravuje článok 12 smernice o „biotopoch“, ktoré musia zabezpečiť účinné dodržiavanie uvedených zákazov, ktoré v podstate chránia miesta na párenie a miesta na oddych vtákov patriacich do pôsobnosti tejto smernice. Okrem toho tieto zákazy by sa mali uplatňovať bez časového obmedzenia (rozsudok z 27. apríla 1988, Komisia/Francúzsko, 252/85, EU:C:1988:202, bod 9).
- 253 V prejednávanej veci treba pripomenúť, že tak príloha z roku 2016, ako aj rozhodnutie č. 51 stanovujú vyrúbanie smrekov napadnutých lykožrútom smrekovým, ako aj odstránenie odumretých a odumierajúcich stromov.
- 254 Pritom z POO z roku 2015 jednoznačne vyplýva, že storočné smreký napadnuté lykožrútom smrekovým a odumreté a odumierajúce stromy predstavujú prinajmenšom významný biotop pre kuvička vrabčieho, pôtika kapcavého, ďatľa bielochrbtého a ďatľa trojprstého, ktoré sú uvedené v prílohe I smernice „o vtáctve“. V skutočnosti, ako už bolo konštatované v bodoch 167 a 168 tohto rozsudku, odstraňovanie tohto druhu stromov bolo konkrétne v tomto pláne označené ako potenciálne nebezpečenstvo pre tieto druhy vtákov.

- 255 Poľské orgány preto v prílohe z roku 2016 a rozhodnutí č. 51 povoľujú odchýlky od ochrany voľne žijúceho vtáctva v rámci predmetných činností aktívneho obhospodarovania lesov.
- 256 Treba však konštatovať, že ani táto príloha a ani toto rozhodnutie neobsahuje obmedzenie veku stromov, ktorých sa týkajú tieto činnosti, alebo obdobia, počas ktorého môžu byť tieto činnosti vykonávané v lokalite sústavy Natura 2000 Puszcza Białowieska. Uvedená príloha a uvedené rozhodnutie neobsahujú žiadne konkrétne ustanovenia, ktorých cieľom je účinne zabrániť poškodzovaniu alebo ničeniu miest na párenie alebo na oddych predmetných vtákov.
- 257 Posúdenie vplyvov v roku 2015 neumožňuje na rozdiel od toho, čo tvrdí Poľská republika, spochybniť tento záver, keďže toto posúdenie len v bode 4.2.3 uvádza, že „je potrebné zabezpečiť, aby boli pozastavené činnosti aktívneho obhospodarovania lesov počas obdobia hniezdenia“, bez toho, aby bolo konštatované, že boli prijaté opatrenia nevyhnutné na vytvorenie všeobecného systému ochrany všetkých druhov voľne žijúcich vtákov.
- 258 V tejto súvislosti pokiaľ ide o tvrdenie tohto členského štátu, že v POO z roku 2015 boli prijaté ochranné opatrenia týkajúce sa zjavných dutín v boroviciach a jedliach, stačí pripomenúť, že ako už bolo konštatované v bode 215 tohto rozsudku, z bodu 4.2.4 posúdenia vplyvov z roku 2015 vyplýva, že podľa poľských orgánov sa tento plán stal „zastaraným“, a preto nie je potrebné uplatňovať tieto opatrenia. Uvedený členský štát sa teda nemôže odvolávať na ustanovenia POO z roku 2015 na odôvodnenie, že činnosti aktívneho obhospodarovania lesov nespôsobia úmyselné poškodzovanie alebo zničenie miest na párenie alebo miest na oddych vtákov chránených v lokalite sústavy Natura 2000 Puszcza Białowieska.
- 259 Za týchto podmienok sa treba domnievať, že príloha z roku 2016 a rozhodnutie č. 51, ktorých vykonávanie bude nevyhnutne viesť k poškodzovaniu alebo ničeniu miest na párenie alebo miest na oddych uvedených druhov vtákov, neobsahujú konkrétne a špecifické opatrenia na ochranu, ktoré by umožňovali vyňať z ich pôsobnosti úmyselné usmrčovanie a ničenie biotopov týchto druhov, ničenie a poškodzovanie ich hniezd a vajec alebo odstraňovanie ich hniezd, ako aj úmyselné rušenie týchto vtákov, hlavne počas obdobia hniezdenia a výchovy mláďat.
- 260 Žiadne z tvrdení predložených Poľskou republikou nemôže túto úvahu spochybniť.
- 261 V prvom rade pokiaľ ide o tvrdenia uvedené týmto členským štátom týkajúce sa šírenia lykožrúta smrekového, treba ich v celom rozsahu zamietnuť z rovnakých dôvodov, aké sú uvedené v bodoch 173 až 181 tohto rozsudku.
- 262 V druhom rade, pokiaľ Poľská republika uvádza, že predmetné populácie vtákov zostali stabilné, alebo sa dokonca zvýšili, treba uviesť, že Súdny dvor už rozhodol, že takáto okolnosť nemôže spochybniť existenciu porušenia článku 4 ods. 4 smernice „o vtáctve“, ktorá ukladá členským štátom prijať opatrenia potrebné na zabránenie zhoršovania biotopov, ako aj rušenia vtáctva, pretože povinnosť ochrany existuje ešte predtým, ako sa konštatuje zníženie počtu vtákov alebo sa konkretizuje riziko zániku chráneného druhu vtákov (rozsudky zo 14. januára 2016, Komisia/Taliani, C-141/14, EU:C:2016:8, bod 76, a z 24. novembra 2016, Komisia/Španielsko, C-461/14, EU:C:2016:895, bod 83).
- 263 Je nutné konštatovať, že tieto úvahy, ktoré sa týkajú všeobecného systému ochrany vtákov podľa tohto ustanovenia, platia v ešte väčšej miere v rámci osobitnej ochrany stanovenej v článku 5 písm. b) a d) smernice „o vtáctve“.
- 264 Na úvod treba uviesť, že Poľská republika sa obmedzila na tvrdenie, že ani výskyt, ani spôsob života štyroch druhov vtákov typických v prírodných lesoch, teda kuvička vrabčieho, pôtika kapcavého, ďatľa bielochrbtého a ďatľa trojprstého, nebude predmetnými činnosťami aktívneho lesného hospodárstva ohrozený. Na tento účel sa odvolávala najmä na údaje týkajúce sa rokov 2014 a 2015 s cieľom preukázať, že počet ďatľa bielochrbtého sa neznížil. Takéto údaje však predchádzajú vykonávaniu týchto

činností. Skutočnosť, že by bolo možné nájsť v iných lokalitách sústavy Natura 2000 v Poľsku väčší počet jedincov ďatľa bielochrbtového a ďatľa trojprstého, ako je uvedený v platnom ŠFÚ pre lokalitu Natura 2000 Puszcza Białowieska, nemôže vyvrátiť konštatovanie, podľa ktorého sú uvedené operácie spôsobilé ohroziť stabilitu populácie týchto dvoch druhov v tejto lokalite uvedenej ako poslednej.

265 Napokon v treťom rade argumentáciu Poľskej republiky v rozsahu, v akom tvrdí, že výrub smrekov významne nepriaznivo neovplyvní integritu biotopu kuvička vrabčieho a pôtika kapcavého, nemožno prijať, keďže na jednej strane z POO z roku 2015 jasne vyplýva, že smrek predstavuje biotop týchto vtákov a na druhej strane v pralese Białowieża príloha z roku 2016 v podstate stanovuje strojnásobenie dobývateľného objemu dreva, najmä smrekového.

266 V dôsledku toho je štvrtá žalobná výhrada založená na porušení článku 5 písm. b a d) smernice „o vtáctve“ dôvodná.

267 Žalobe Komisie je preto potrebné v celom rozsahu vyhovieť.

268 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba konštatovať, že Poľská republika si tým, že

- schválila prílohu k plánu obhospodarovania lesov pre lesnú oblasť Białowieża bez uistenia sa, že táto príloha nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu LEV a OCHÚ, ktoré tvoria lokalitu Natura 2000 Puszcza Białowieska, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 3 smernice „o biotopoch“,
- nezavedla potrebné ochranné opatrenia, ktoré zodpovedajú ekologickým požiadavkám typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a druhov uvedených v prílohe II smernice o „biotopoch“, ako aj vtákov uvedených v prílohe I smernice „o vtáctve“ a pravidelne sa vyskytujúcich druhov sťahovavých vtákov neuvedených v tejto prílohe, pre ktoré boli označené LEV a OCHÚ tvoriace sústavu Natura 2000 Puszcza Białowieska, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 1 smernice „o biotopoch“, ako aj článku 4 ods. 1 a 2 smernice „o vtáctve“,
- nezabezpečila vysokú úroveň ochrany saproxylických chrobákov, to znamená krasoňa (*Buprestis splendens*), plocháča červeného (*Cucujus cinnaberinus*), pralesníka oranžovošitého (*Phryganophilus ruficollis*) a *Pytho kolwensis* uvedených v prílohe IV tejto smernice, teda nezakázala ich úmyselné zabíjanie alebo rušenie a poškodzovanie alebo ničenie ich miest na rozmnožovanie v lesnej oblasti Białowieża, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 12 ods. 1, písm. a) a d) smernice „o biotopoch“, a
- nezabezpečila ochranu druhov vtákov uvedených v článku 1 tejto smernice, najmä kuvička vrabčieho (*Glaucidium passerinum*), pôtika kapcavého (*Aegolius funereus*), ďatľa bielochrbtého (*Dendrocopos leucotos*) a ďatľa trojprstého (*Picoides tridactylus*), teda nezabezpečila, aby tieto druhy neboli zabíjané alebo rušené počas obdobia rozmnožovania a odchovu mláďat a aby ich hniezda či vajcia neboli úmyselne ničené, poškodzované alebo odstraňované v lesnej oblasti Białowieża, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 5 písm. b) a d) smernice „o vtáctve“.

O trovách

269 Podľa článku 138 ods. 1 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazat Poľskú republiku na náhradu trov konania a Poľská republika nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazat ju na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. Poľská republika si tým, že:

- schválila prílohu k plánu obhospodarovania lesov pre lesnú oblasť Białowieża bez uistenia sa, že táto príloha nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu lokality európskeho významu a osobitného chráneného územia PLC200004 Puszcza Białowieška, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 3 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, zmenenej smernicou Rady 2013/17/EÚ z 13. mája 2013,
- nezavedla potrebné ochranné opatrenia, ktoré zodpovedajú ekologickým požiadavkám typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a druhov uvedených v prílohe II smernice 92/43, zmenenej smernicou 2013/17, ako aj vtákov uvedených v prílohe I smernice 2009/147, zmenenej smernicou 2013/17, a pravidelne sa vyskytujúcich druhov sťahovavých vtákov neuvedených v tejto prílohe, pre ktoré boli označené lokalita európskeho významu a osobitne chránené územie PLC200004 Puszcza Białowieška, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 1 smernice 92/43, zmenenej smernicou 2013/17, ako aj článku 4 ods. 1 a 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva, zmenenej smernicou 2013/17,
- nezabezpečila vysokú úroveň ochrany saproxylických chrobákov, to znamená krasoňa (*Buprestis splendens*), plocháča červeného (*Cucujus cinnaberinus*), pralesníka oranžovošitého (*Phryganophilus ruficollis*) a *Pytho kolwensis* uvedených v prílohe IV tejto smernice, teda nezakázala ich úmyselné zabíjanie alebo rušenie a poškodzovanie alebo ničenie ich miest na rozmnožovanie v lesnej oblasti Białowieża, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 12 ods. 1 písm. a) a d) smernice 92/43, zmenenej smernicou 2013/17, a
- nezabezpečila ochranu druhov vtákov uvedených v článku 1 tejto smernice, najmä kuvička vrabčieho (*Glaucidium passerinum*), pôtika kapcavého (*Aegolius funereus*), ďatľa bielochrptého (*Dendrocopos leucotos*) a ďatľa trojprstého (*Picoides tridactylus*), teda nezabezpečila, aby tieto druhy neboli zabíjané alebo rušené počas obdobia rozmnožovania a odchovu mláďat a aby ich hniezda či vajcia neboli úmyselne ničené, poškodzované alebo odstraňované v lesnej oblasti Białowieża, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 5 písm. b) a d) smernice 2009/147, zmenenej smernicou 2013/17.

2. Poľská republika je povinná nahradiť trovy konania.

Podpisy